

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Centrum umenia a kultúry

UNIVERZITNÝ KOMORNÝ ORCHESTER

MLADOSŤ

15 rokov hudobného života

2008 – 2023



Pavel Martinka

 BELIARIUM

2024

Autor

Pavel Martinka

Recenzenti

Martin Urban

Vladimír Moško

Vydavateľ

Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici

Vydanie prvé

Rozsah 118 s., 3,59 AH

Tlač DMC, s.r.o. Nové Zámky

Rok 2024

ISBN 978-80-557-2087-6

*Ďakujem všetkým, ktorí ma podporovali,
mohol som písať.*

*Ďakujem všetkým, ktorí v orchestri hrali,
mal som o kom písať.*

*Ďakujem všetkým, ktorí orchester podporili morálne
i materiálne,
mal som o čom písať.*

*Ďakujem všetkým, ktorí túto knihu budú čítať,
mal som pre koho písať.*

autor

SLOVENSKÁ PIESEŇ

*Do duší sa nám nanosila
so svojou lúbeznosťou,
so svojím smútkom,
so všetkým.*

*Poddaný, zbojník, milá
žalujú v nej
na život, milujúc sa s ním.
Po horách lieta,
smutná súc,
srdcami zmieta,
žalujúc,*

*je ale z našej zeme
a svätý duch v nej drieme,
my zdvihneme ju zo žiaľu,
na našich perách zasmeye sa,
vyletí: zlatý šíp,
zazvoní o nebesá!*

*Kedysi plakávali sme
príliš mnoho.
Ale sme ako silní psi,
sa vylízali z toho.
Dnes naša pieseň iná je,
za srdce chytá šťastím.
Eh – smútkom som sa opojil,
dnes však ním o zem praštím!
Po horách – hľadte,
po mestách – načúvajte:
ohnivý život búri!
Zdrúzgali, prelomili sme
mreže i múry!
V očiach nám blčia plamene,
čo na tom, odkiaľ dané?*

*Možno, dali ich nápoje
Z borovíc prešované!
Mladosť a silu našu neskrotí
fantóm
otravujúci životy.
Tu pieseň naša volá:*

*otáčajte sa,
objímajte sa
velikých časov kolá!*

*– a diabli od nás bočia.
A vy, čo rodní naši ste,
vy vidíte a cítite:
ako vás k srdciam vinieme
cez dni a cez stáročia.*

Ján Smrek

OBSAH

PREDHOVOR	7
ÚVOD	8
OZVENY MINULOSTI	10
Inštrumentálna hudba v Banskej Bystrici	10
Inštrumentálna hudba v akademickom prostredí Banskej Bystrice 1960-1985	12
ORCHESTER A JEHO KONCEPCIA	22
Inštrumentálna hudba na UMB v novom miléniu	23
Znovuzaloženie a rozvoj orchestra	24
Neformálne vzťahy UKO Mladosť	32
UKO Mladosť v kontexte akademických orchestrov na Slovensku	33
VEDECKÝ ASPEKT UKO MLADOSTĚ	35
Stará slovenská hudba	37
Hudba inšpirovaná folklórom	39
Duchovná hudba	40
DIDAKTICKÝ ASPEKT UKO MLADOSTĚ	41
Pôsobnosť a koncepcia UKO Mladosť	48
UMELECKÝ ASPEKT UKO MLADOSTĚ	51
OSOBNOSTI UKO MLADOSTĚ	55
ZOZNAM HRÁČOV ORCHESTRA OD R. 2008 DO R. 2023	64
HUDOBNÉ PRODUKCIE ORCHESTRA	68
ZOZNAM NAŠTUDOVANÝCH DIEL	103
ZÁVER	108
RESUMÉ	110
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	113

PREDHOVOR



Vážená čitateľka, vážený čitateľ,

dostáva sa Vám do rúk publikácia, ktorá má slovom i obrazom priblížiť Univerzitný komorný orchester Mladost', ktorý kontinuálne pôsobí na Univerzite Mateja Bela od r. 2008.

V období osláv udalostí a osobností významných pre celý Slovenský národ v kontexte národných dejín i osobností hudobnej histórie si pripomíname i zavŕšenie uceleného obdobia pôsobenia Univerzitného komorného orchestra Mladost'. Počas svojej existencie, toto teleso zasiahlo do hudobno-kultúrneho života Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici i do hudobnej kultúry mesta Banská Bystrica.

Toto okrúhle jubileum si zasluhuje aspoň v krátkosti priblížiť základné míľniky a vývojové tendencie ovplyvňujúce profiláciu tohto umeleckého telesa do súčasnosti. O to sa pokúsime v tejto publikácii s prianím množstva inšpirácie a šírenia pôžitku z hudby do ďalšieho, verím, úspešného obdobia.

Predstavujeme vám príbeh Univerzitného komorného orchestra Mladost', ktorý sa odohral za posledných 15 rokov.

ÚVOD

Univerzitný komorný orchester je umelecké teleso pôsobiace pri Centre umenia a kultúry Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Tak, ako ho poznáme v súčasnosti, je výsledkom dlhoročného úsilia viacerých osobností a priateľov myšlienky vytvorenia a formovania orchestra v akademickom prostredí univerzity.

Orchester je jedným z reprezentačných telies Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktoré sú už desaťročia známe pod svojou spoločnou značkou Mladost'. Ide o Univerzitný spevácky zbor, Univerzitný folklórny súbor a Univerzitný komorný orchester Mladost'. Orchester vznikol prirodzeným vyústením akreditovania študijného programu Školské hudobné súbory a pôvodne jeho členmi boli študenti Katedry hudby Fakulty Humanitných vied, neskôr študenti Katedry hudobnej výchovy a Katedry hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty UMB spolu s priateľmi z externého prostredia. V súčasnosti, od r. 2022, fungovanie orchestra zabezpečuje Centrum umenia a kultúry (CUK), ako nástupnícke pracovisko Katedry hudobnej a Katedry výtvarnej kultúry. Poslaním CUK je vytvárať podmienky pre pestovanie a rozvoj kultúry a umenia na Pedagogickej fakulte a univerzite. Aktivity centra sa rozvíjajú v 3 základných doménach: vedeckej, umeleckej a pedagogickej.

CUK sa podieľa na profesijnej príprave budúcich učiteľov primárneho a predprimárneho vzdelávania v oblasti hudobnej a výtvarnej výchovy. Podporuje a rozvíja umeleckú gramotnosť študentov v umeleckom smere praktickej umeleckej produkcie i jej efektívnej aplikácie v každodennej edukačnej realite.

Členmi a členkami orchestra sú študenti a študentky Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky Pedagogickej fakulty, študenti odborov iných fakúlt UMB, absolventi a priatelia UMB.

V súčasnosti sa vedenie orchestra snaží o vytvorenie platformy pre záujemcov o kolektívne muzikovanie v komornom

inštrumentálnom telese. Je malým krokom všeobecnej snahy o vytvorenie širokej amatérskej základne s cieľom aktívne sa podieľať na hudobnej produkcii orientovanej predovšetkým na slovenskú klasickú hudbu.

Predkladaná publikácia prináša pohľad na pôsobenie orchestra, jeho historický vývoj, približuje významné osobnosti pôsobiace v tomto telese, prioritne za obdobie posledných 15 rokov, avšak nemožno sa vyhnúť i staršej tradícii pestovania inštrumentálnej hudby v akademickom prostredí. Prinášame pohľad na základné vývinové tendencie i profiláciu umeleckú a dramaturgickú, ktorá sa odráža i v jeho repertoárovom portfóliu tohto telesa. Okrem toho uvádzame prehľad a charakteristiku jeho koncertnej činnosti v širšom umeleckom i didaktickom kontexte.

Počas svojej poslednej etapy pôsobenia (2008-2023) má zdokumentovaných 97 členov, 58 hudobných produkcií, naštudovaných 67 skladieb a vo svetovej premiére orchester uviedol 24 skladieb.

Prinášame pohľad na retrospektívu i perspektívu reprezentačného umeleckého telesa, Univerziténeho komorného orchestra Mladosť.

OZVENY MINULOSTI

Čo je minulosť, to je prológ

William Shakespeare

Súčasnosť je dieťaťom minulosti. A kľúčom k pochopeniu súčasnosti je poznanie minulosti. Preto v stručnosti uvádzame historický kontext hudobnej minulosti Banskej Bystrice, ktorá vytvárala predpoklady k vzniku viacerých hudobných telies a podujatí pestujúcich národnú i svetovú hudobnú kultúru.

Inštrumentálna hudba v Banskej Bystrici

.....

Banská Bystrica už od raného novoveku bola a je jedným z najvýznamnejších centier hudobného života na území Slovenska. Ako významné ekonomické centrum a stredisko nadregionálneho obchodu vytvárala priaznivé podmienky pre pestovanie kultúry (nielen hudobnej) na najvyššej úrovni, o čom svedčí i množstvo skladateľských osobností, ktoré pôsobili v tomto meste, či boli pôvodom z jeho okolia. Táto tendencia sa začala významnejšie prejavovať v 19. a 20. storočí, kedy sa v Banskej Bystrici zrodili osobnosti ako Ján Móry, Viliam Figuš-Bystrý, Ján Cikker, Tibor Andrašovan, Pavol Tonkovič a ďalší. Táto tradícia sa rozvíja dodnes v osobnostiach skladateľov Vojtecha Didiho, Petra Špiláka, Kataríny Koreňovej, Anny Didiovej a ďalších.

Banská Bystrica významne vplývala na kultúrny život národa s nadregionálnou pôsobnosťou. Výrazný rozvoj hudobnej kultúry nastal v druhej polovici 20. storočia, kedy bolo konštituované hudobné školstvo (Pedagogická fakulta 1947/1948 resp.

1949/1950¹, 1954², 1964³, Ľudová škola umenia v Banskej Bystrici 1960, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici⁴, Konzervatórium Jána Levoslava Bellu - 1992, Akadémia umení v Banskej Bystrici - 1997), inštitucionálna báza hudobno-kultúrneho života (Divadlo hudby 1959-1974, Park kultúry a oddychu 1961, Krajský podnik pre film, koncerty a estrády 1957-1969, Krajské stredisko umeleckej agentúry Slovkoncert 1969-1990, Dom československo-sovietskeho priateľstva 1974-1990, Dom Matice slovenskej 1990, Literárne a hudobné múzeum 1969) i vlastné hudobné telesá (Posádková hudba, 1945, Symfonický orchester Jána Cikkera/Komorný orchester Štátnej opery 1959, Jurovského dychové kvinteto 1981, či amatérske telesá: Orchester Mestského divadelného združenia Miestneho odboru Matice Slovenskej 1945-1951, Krajský symfonický orchester 1953-1991). Okrem toho sa v Banskej Bystrici rozvíjalo i festivalové hnutie (Hudobná jar pracujúcich 1961, Dni komornej hudby 1965, Hudobné piatky a ďalšie). (bližšie: Červená, 2008)

Súčasnosť pestovania hudby v Banskej Bystrici je charakteristická dvomi základnými tendenciami. Prvou je rozvoj a rozširovanie kultúrnych podujatí, ktoré v sebe zahŕňajú viacdimenziálne kultúrne produkcie, súčasťou realizácie ktorých sú aj hudobné performancie rôznej kvantitatívnej a kvalitatívnej úrovne. V oblasti pestovania aktívnej inštrumentálnej hudby treba poukázať na zúženie platformy verejnej správy na kontinuálnom udržiavaní tohto fenoménu (napr. zánik Krajského symfonického orchestra). Tak sa orchestrálna hra pestuje iba v školskom prostredí Základnej umeleckej školy Jána Cikkera (Sláčikový orchester ZUŠ Jána Cikkera, Swingový orchester ZUŠ Jána Cikkera, Flautissimo, ZUŠ Band, Musica Camerata), Konzervatória J. L. Bellu (orchester Konzervatória J. L. Bellu),

1 Založená pobočka Pedagogickej fakulty pri Slovenskej univerzite v Bratislave

2 Založenie Vyššej pedagogickej školy

3 1.9.1964 – založenie Pedagogickej fakulty

4 1.7.1992 bola zriadená Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici zákonom Slovenskej národnej rady č. 139/1992 Z. z. zo dňa 27. 2. 1992

Akadémie umení v Banskej Bystrici (Camerata Novisoliensis) a v prostredí Univerzity Mateja Bela (Univerzitný komorný orchester Mladosť). Ostatné telesá pôsobia z iniciatívy zanie-
tených členov, ktorí sa snažia zachovať a rozvíjať hudobné
kultúrne dedičstvo.

Iná situácia je v oblasti folklorizmu, a to vo všetkých vekových
kategóriách, kde okrem telies komerčného zamerania, v meste
systematicky pracujú folklórne súbory, ktorých zložkou sú aj
inštrumentálne telesá – ľudové hudby: detský folklórny súbor
Radosť (v spolupráci so ZUŠ J. Cikker), DFS Matičiarik, DFS Pr-
vosienka, folklórny súbor Bystrina, FS Partizán, FS Urpín, a Uni-
verzitný folklórny súbor Mladosť pri UMB.

Inštrumentálna hudba v akademickom prostredí Banskej Bystrice 1960-1985

.....

Počas nášho pôsobenia v orchestri sme napriek absentujúcim
sumarizovaným materiálom o inštrumentálnom telese v aka-
demickom prostredí narazili na niekoľko verbálnych i ikonick-
kých prameňov v archíve Katedry hudobnej kultúry a v rôz-
nych publikáciách letopiseckého/analistického charakteru.

Zdanlivo jednoduchá práca sumarizácie prameňov sa však uká-
zala ako problematická, nakoľko jednotlivé pramene i litera-
túra zobrazovali existenciu inštrumentálneho telesa rozdielne,
preto považujeme za nutné historickú realitu zrekonštruovať
na základe všetkých dostupných informácií.

*Vysokoškolský súbor Mladosť má svoje začiatky v roku 1964, keď
vznikol hudobno-spevácky súbor, vtedy ešte zvaný „Pedagóg“.*
(Fremal, 1979, s 77) Od tohto roku začal písať svoju históriu
akademický umelecký súbor, ktorý na Univerzite Mateja Bela
v Banskej Bystrici pôsobí dodnes. Nepretržite v rámci tohto
telesa pôsobí folklórny súbor a spevácky zbor. Počas mnoho-
ročnej histórie Mladosť narastala i sa zužovala, čo sa odrazilo

i vo vzniku, či zániku jeho rôznych zložiek. Tieto zmeny sú najviditeľnejšie v speváckom zbere, ktorý nielenže naberal nové formy, ale často sa i rozdeľoval a vznikali jeho ďalšie formy, ako napr. Ženský spevácky zbor Mladosť, či ďalšie zbory s novými menami (Cantica Paedagogica, Akademický spevácky zbor Jána Cikkerera).

Sumarizácia a rekonštrukcia histórie komorného orchestra však predstavovala zásadný problém aj kvôli absencii kontinuity existencie tohto telesa od jeho vzniku až po súčasnosť. Ako pamätník sme mali možnosť vnímať orchestrálnu hru na akademickej pôde UMB vnímať len od r. 2007 a po rozhovoroch so staršími spolužiakmi aj trochu skôr. V týchto pamätiach však nevystupoval orchester ako riadne konštituované teleso kontinuálne uchováajúce tradíciu pod vedením dirigenta a s riadnym odborným a organizačným zázemím.

Po hlbšom pátraní, náleze pramenných materiálov i metaliteratúry sa však začali vynárať nové skutočnosti, ktoré ukázali existenciu komorného orchestra v akademickom prostredí takmer zarovno so vznikom umeleckého súboru Mladosť. Hoci sa pamätné publikácie k výročiam Pedagogickej fakulty často rozchádzajú a niekedy sú aj protichodné, uvádzajú niekoľko vzácných údajov, ktoré objasňujú rané dejiny orchestrálnej hry na Pedagogickej fakulte.

Otázka stanovenia dátumu založenia orchestra je veľmi nejasná, ako vyplýva z uvedených prameňov, preto uvádzame niekoľko citácií spomínajúcich založenie orchestra.

Viacero publikácií kladie vznik súboru do druhej polovice 70. rokov:

„Komorný orchester vznikol pri Katedre hudobnej výchovy v roku 1976. Svoju koncertnú činnosť začal pod umeleckým vedením V. Gajdoša, ktorý pri výbere hudobných diel nešiel cestou ľahšieho odporu, naopak – vyberal na nácvik stále náročnejšie skladby.

V lete 1977 sa komorný orchester pričlenil k súboru Mladosť a rozšíril sa skoro dvojnásobne: k jednotlivým nástrojovým skupinám pribudli „nástrojári“ – poslucháči.

Dnes má toto teleso za sebou desiatky vystúpení so značne širokým repertoárom, v ktorom nechýbajú diela W.A. Mozarta, G. Veraciniho, A. Rubinsteina, Z. Fibicha, A. Dvořáka, J. Bendu, skladby pre komorný orchester a sólový spev (spievajú obyčajne O. Hagarová a L. Longauer), skladby a úpravy V. Gajdoša.“ (Fremal, 1979, s. 80-81)

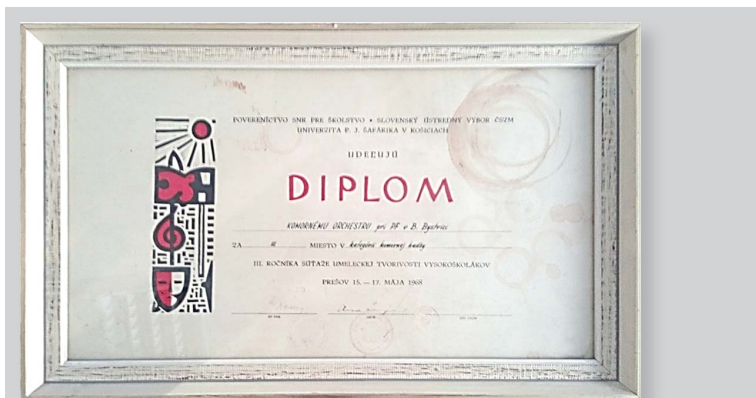
Ďalšie záznamy však posúvajú vznik orchestra až do rokov 1971-1972:

„... 12. októbra 1971 vzniká nový celofakultný Vysokoškolský súbor Mladosť, v ktorom začali pracovať zložky: spevácky zbor, orchester a ľudová hudba, tanečný súbor, malá vokálna skupina, literárno-dramatická skupina, neskôr komorný orchester a krátko na to i akordeónový súbor.“ (Fremal, 1994, s.147) V tomto období orchester umelecky vedie a diriguje Vladimír Gajdoš. Organizačným vedúcim komorného orchestra bol Dezider Strmeň.

„Prvé vystúpenie celého súboru zaregistrovala kronika⁵ v novembri 1971. Oficiálne sa súbor predstavil na verejnosti začiatkom roku 1972 so svojim premiérovým programom, v ktorom vystúpili všetky jeho zložky.“ (Fremal, 1994, s. 147)

Už v koncom 60. rokov 20. storočia však orchester získava ocenenia na Súťažiach umeleckej tvorivosti vysokoškolákov, ktoré organizovalo v r. 1968 Povereníctvo SNR pre školstvo, Slovenský ústredný výbor ČSZM a Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, v r. 1969 boli organizátormi Ministerstvo školstva Slovenskej socialistickej republiky, Zväz vysokoškolákov Slovenska a Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. V r. 1968 to bolo 3. miesto v kategórii komornej hudby. V r. 1968 orchester získal diplom „pozoruhodný výkon v kategórii komorné orchestre“. Súťaž sa v oboch prípadoch konala v Prešove.

5 bližšie neurčená, neznáma



Obr. č. 1 Diplom z r. 1968

zdroj: Archív Centra umenia a kultúry, Pedagogická fakulta UMB



Obr. č. Diplom z r. 1969

zdroj: Archív Centra umenia a kultúry, Pedagogická fakulta UMB

Tieto pramene teda posúvajú vznik a existenciu orchestra pred r. 1968. Je pravdepodobné, že nešlo iba o jednorazovú záležitosť, ale o kontinuálne pôsobenie viacerých rokov, ktoré sa odrazilo i v predmetných oceneniach. Preto sa môžeme prikloniť k záznamom K. Fremala, ktorý uvádza nasledovné:

V tomto období (1960/61) bol založený aj orchester, ktorý viedol Eduard Gábor. (Fremal, 1994, s. 151)

V prospech tohto datovania je i tvrdenie M. Kološtovej:

„Na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici (Alexander Melicher, pozn. aut.) založil a dirigoval malý komorný orchester. Jeho členmi boli hlavne študenti, ale podľa potreby vypomáhali aj učitelia. Ukázala sa tu opäť potreba upravovať skladby pre jednotlivé nástroje podľa vyspelosti členov orchestra. (...) Počas krátko trvania tohto komorného telesa Alexander Melicher upravil a nacvičil s muzikantami napríklad Mozartov Turecký pochod, Brahmsov valčík, či Alžbetínsku serenádu od Ronalda Bingea. Bohužiaľ, existencia orchestra netrvala dlho, čo bolo spôsobené hlavne nedostatkom hráčov na jednotlivých hudobných nástrojoch.“ (Kološtová, 2018, s. 41)

Podľa biografických údajov A. Melichera ide o rok 1960, čo potvrdzuje kontext práce Mariany Kološtovej (2018) i Karola Fremala (1994). Z najstaršieho dostupného prameňa (Lietava, 1966) vyplýva, že orchester vznikol krátko po založení katedry hudobnej výchovy v akademickom roku 1959/60 avšak pod vedením Eduarda Gábora, ktorý bol od r. 1959 členom katedry, od r. 1961 v pozícii odborného asistenta. *„Po založení tanečného súboru pod vedením B. Kovalovej a orchestra pod vedením E. Gábora sa spevácky zbor stal súčasťou tohto veľkého reprezentačného telesa PI (pedagogického inštitútu, pozn. aut). Tento hudobno-spevácko-tanečný súbor vystupoval pod názvom „Budúcnosť“. (...) Súbor nielenže vystupuje na školských slávnostiach, ale sa prebíja medzi najlepšie súbory u nás. Výrazným svedectvom toho bolo víťazstvo v ústrednom kole STM⁶ v r. 1962...*

V školskom roku 1962-63 a 1963-64 D. Strmeň založil a vedie sláčikový súbor z poslucháčov PI, študujúcich hudobnú výchovu. Sláčikový súbor repertoárove sa zameriaval na ľahšie skladby, ktoré boli po technickej aj obsahovej stránke prístupné poslucháčom PI.



Obr. č. 3 Estrádny orchester so speváckym zborom

zdroj: Lietava, 1966

Súbor absolvoval rad vystúpení. Boli to predovšetkým slávnosti na škole a účasť v STM. (Lietava, 1966, s. 118)

V tomto období (1965) pod vedením A. Melichera vznikol i estrádny orchester, ktorý vystupoval s dievčenským speváckym zborom pod vedením Silvie Janíčkovej. (Tamtiež)

Na inom mieste Mariana Kološtová (2018 s. 88-89) uvádza existenciu orchestra, pod názvom *Komorný orchester pri Katedre hudobnej výchovy – Combo*, nasledovne:

„Orchester v komornom zložení vznikol na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici v akademickom roku 1976/77, z úsilia hudobných nadšencov – členov a študentov Katedry hudobnej výchovy, ktorí chceli prezentovať svoje umenie na verejnosti a odovzdávať zo seba maximum pre potešenie srdca i duše, a to tak svojej ako aj svojich poslucháčov.“

Pod umeleckým vedením a dirigentskou paličkou Vladimíra Gajdoša vtedy (1976/1977) pôsobil orchester v zložení:

-
1. husle: Tibor Sedlický (vysokoškolský pedagóg)
Alexander Melicher (vysokoškolský pedagóg)
Zuzana Káčerová (študentka 2. ročníka NŠ)
2. husle: Eduard Gábor (vysokoškolský pedagóg)
Dezider Strmeň (odborný asistent)
Zorka Murčeková (študentka 3. ročníka M/Hv)
Katarína Bábelová (študentka 1. ročníka)
- viola: Anna Dobrotová (odborná asistentka)
- violončelo: Jozef Pantlík
- Kontrabas: Vladimír Gajdoš, Jozef Pospíšek (študent,
od 1977/78)
- Klavír: Igor Tvrdoň (odborný asistent)
- Akordeón: Milan Pazúrik (odborný asistent, od 1977/78)
- Flauta: Margita Gromová (odborná asistentka, od
1977/78)
- Sólo spev: Otilia Hagarová (odborná asistentka),
Ladislav Longauer (odborný asistent)

„Pôvodne mali v orchestri účinkovať iba študenti odboru hudobná výchova, prípadne štúdia pre 1. - 5.ročník základnej školy, no nakoľko ich bolo na sláčikové nástroje čoraz menej, pristúpili k spolupráci aj hudobní pedagógovia a študenti ich len dopĺňali. Postupom rokov sa v Combe vystriedalo viacero členov. Takéto teleso v Banskej Bystrici dovedy neexistovalo, a preto dostávalo veľa ponúk na vystúpenia.“ (Kološťová, 2018, s. 88)

„Nebolo to len preto, že sme hrali zadarmo, čo bolo samozrejme tiež veľké plus, ale hlavne preto, že sme hrali so záujmom. Bolo vidieť, že nás to baví, že to nie je ako majú mladí muzikanti dnes. ... Mali sme komplet sláčikový orchester, flautu a čembalo alebo klavír. Keď sme účinkovali tam, kde nemali klavír, brali sme so sebou akordeón, aby bola akordická výplň pestrejšia. Bolo veľkým šťastím, že v tých rokoch panovala veľmi dobrá



Obr. č. 4 Vystúpenie orchestra v priestoroch dnešnej Auly Beliana

zdroj: Archív CUK

spolupráca s vtedajším Domom družby (Domom česko-slovensko-sovietskeho priateľstva), kde bola veľmi pekná koncertná sála. Usporadúvali sme koncerty pre deti, pre dospelých, pre toho, kto nás požiadal. Hrali sme pre nich. ... Neskôr sme začali vystupovať aj so speváckym zborom súboru Mladosť, so ženskou aj miešanou zložkou. Väčšinou išlo o akcie pre školu a pre mesto. Mimo Banskú Bystricu sme veľmi vystupovať nechodili, boli sme len v Helpe na oslavách, na výročí strany v r. 1971. Pamätám si, že prišla veľká búrka, ale hrali sme ďalej, aj keď noty boli úplne mokré a zničené.“

Prepis nahrávky rozhovoru s doc. Vladimírom Gajdošom. Banská Bystrica, 28. 6. 2005, In Kološtová, 2018, s. 88

Ako ďalej uvádza Kološtová (2018), kontinuálne umelecké pôsobenie orchestra bolo ukončené v roku 1985.



Obr. č. 5 Vystúpenie orchestra so speváckym zborom



Obr. č. 6 Vystúpenie orchestra v rámci Študentskej vedeckej odbornej činnosti (bližšie neidentifikovateľná produkcia)

Z predchádzajúcich tvrdení možno históriu inštrumentálnej hry na Pedagogickej fakulte zaradiť do určitých časových celkov, ktoré predstavujú striedanie aktívnej existencie telesa s jeho absenciou, resp. latentnou existenciou nepodloženou prameňmi.

- I. 1960-1971 – obdobie od založenia orchestra po prvé ocenenia
- II. 1971-1976 – obdobie od vzniku celofakultného Vysokoškolského súboru Mladosť
- III. 1976-1985 – obdobie od (znovu)založenia orchestra Combo pri Katedre hudobnej výchovy do jeho zániku
- IV. 1985-2008 – existencia inštrumentálnej súborovej hry v rámci predmetov hudobno-pedagogického vzdelávania s minimálnym presahom na verejnosť prostredníctvom koncertných vystúpení
- V. 2008-2023 – znovuoobnovenie orchestra, jeho kontinuálna existencia do súčasnosti



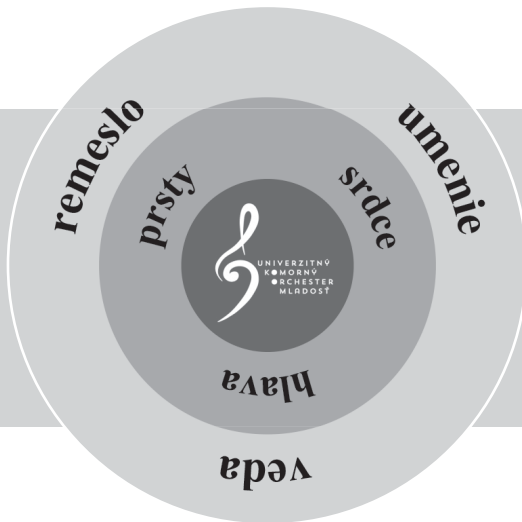
ORCHESTER A JEHO KONCEPCIA

*„Dobrym muzikantom si vtedy,
keď nemáš hudbu len v prstoch,
ale aj v hlave a v srdci.“*

Robert Schumann

„Hudba je veda, remeslo a umenie“

Vladimír Godár



Inštrumentálna hudba na UMB v novom miléniu

.....

Pred konštituovaním orchestra v súčasnej podobe od r. 1985 neexistovalo stabilné teleso zabezpečujúce kontinuálnu hudobnú produkciu i vzdelávanie svojich členov. Pred založením orchestra existovalo viacero jednorazových projektov, ktoré vychádzali väčšinou z iniciatívy študentov hudby na oboch hudobných katedrách Fakulty humanitných vied i Pedagogickej fakulty. Takýmto počínom bola realizácia série vianočných koncertov v r. 2006 pod vedením študentov 5. ročníka a prezentácie vianočných kolied v úprave Vladimíra Martikána.

Komorná hudba však bola pestovaná i pod vedením pedagógov v rámci konštituovaných predmetov, avšak tejto činnosti chýbal presah na verejnosť. Na Katedre hudobnej výchovy inštrumentálnu hudbu podporoval Ján Bartanus, ktorý pripravoval malé komorné zoskupenia na každoročnú ŠVOUČ.

Zvláštne miesto v inštrumentálnej hudbe zastávajú koncerty absolventov, ktoré boli vyvrcholením umeleckých snáh študentov počas ich pôsobenia na UMB. Tieto koncerty boli prakticky projektom absolventov, ktorých povinnosťou bolo okrem umeleckej oblasti zostavenia dramaturgie a technickej a umeleckej prípravy verejného koncertu i zabezpečenie technicko-materiálnych prostriedkov a priestorového zázemia.

Znovuzaloženie a rozvoj orchestra

Počiatky orchestra vo formácii pôsobiacej v dnešnej podobe, siahajú do rokov 2007-2008, kedy sa na základe konštituovaného študijného programu Školské hudobné súbory⁷ i požiadaviek študentov a vnútornej motivácie okrem vokálnej hudobnej produkcie aj na sebarealizáciu v oblasti inštrumentálnej hudby začalo konštituovať pod vedením doc. Pavla Tužinského niekoľko menších inštrumentálnych komorných zoskupení pod spoločným názvom NON vzniknúcim z poetiky vtedajšej členky katedry prof. Evy Langsteinovej. Tieto zoskupenia od svojich počiatkov účinkovali na verejných i interných koncertoch organizovaných Katedrou hudby Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela a ďalších univerzitných podujatiach a od r. 2009 pôsobil pri Katedre hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty Univerzity Mateja Bela. Od r. 2022 orchester pôsobí pri Centre umenia a kultúry Pedagogickej fakulty UMB.

Prvé verejné vystúpenie orchestra sa konalo v Spoločenskej sále Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici pod taktovkou Pavla Tužinského, ktorý so študentmi naštudoval časť Allegro 2. koncertu *L'estate (Leto)* z cyklu *Štyri ročné obdobia* od Antonia Vivaldiho a *Koncert pre klavír a orchester D dur* Josepha Haydna. Bezprostredne pred hudobnou produkciou dirigent Pavol Tužinský vyslovil vznešenú myšlienku i želanie existencie takéhoto komorného telesa na pôde mesta Banská Bystrica.

Od vzniku orchestra teleso spolu s jeho vedením ašpirovalo na napĺňanie najvyšších umeleckých cieľov, čo sa odrážalo vo výbere repertoáru i kvalite jeho naštudovania. V počiatkoch sa

7 Program vznikol z iniciatívy doc. Libora Fridmana. Bol to jediný študijný program v rámci Slovenskej a Českej republiky, ktorý pripravoval budúcich pedagógov hudobného umenia zameraných na realizáciu hudobných súborov všetkých štýlových a žánrových zameraní, predovšetkým v prostredí všeobecno-vzdelávacích škôl primárneho, sekundárneho ale i terciárneho stupňa vzdelávania.

repertoár telesa zameriaval širokospektrálne na rôzne žánre hudby s orientáciou na výber perál klasickej hudby atraktívnych tak pre študentov ako i pre poslucháčov s rozmerom vízie didaktickej aplikácie nadobudnutých zručností členov v budúcej každodennej edukačnej praxi.

Toto obdobie trvalo od vzniku až do roku 2015, kedy sa pod vedením Pavla Martinku začal výber repertoáru orientovať na diela slovenskej alebo slovacikálnej hudby⁸.

Vedenie orchestra si kladie za cieľ naštudovávať a prezentovať diela slovenskej hudby od najstarších čias až po súčasnosť. Pri štúdiu diel nasledujeme pramenný materiál z obdobia renesancie (napr. Piesne Jána Sylvána), baroka (napr. Pestrý zborník, Vietorisova tabulatúra, Uhrovská zbierka a i.), diel slovenského klasicizmu (Ján Matejovič, Anton Zimmermann a i.), romantizmu, 20. storočia i súčasnosti (diela skladateľov okruhu Banskej Bystrice i ďalších). Zmyslom prezentácie pamiatok slovenskej hudby nie je len oživiť „tichú“ hudobnú minulosť, ale poukázať na nemiznúcu komunikačnú schopnosť daných diel a živosť/životaschopnosť tak výsledných diel ako zdrojového materiálu odkazujúceho na národný historický pôvod historicko-kultúrnych konštruktov zhmotnených v hudobnom materiáli.

Jedným z poslaní orchestra je i edukačný rozmer. Okrem toho, že orchester vychováva a vzdeláva svojich členov, snaží sa

8 Slovacikálna hudba – súbor hudobných artefaktov, ktoré majú priamy súvis so Slovenskom a Slovákov:

1. autorské slovacikum – slovenský autor diela bez ohľadu na miesto vydania a obsah.
 - a. Autor má slovenský pôvod.
 - b. Autor žil na území Slovenska
2. jazykové slovacikum – dielo obsahujúce slovenské texty (incipity a pod.)
3. obsahové slovacikum – hudobný materiál týkajúci sa Slovenska a Slovákov (hudobné spracovanie ľudových tém, tém starších diel slovenskej proveniencie)
4. teritorálne slovacikum – miesto vzniku, vydania alebo dochovania prameňa je územie Slovenska

sprístupňovať širokej verejnosti národné hudobné dedičstvo v jeho zvukovej podobe i s adekvátnym slovným uvedením jednotlivých diel a ich zasadenia do širšieho historicko-kultúrneho kontextu. Tak sa orchester podieľa na zvyšovaní hudobnej kultúry spoločnosti v čo najvyššej kvalite.

Symboly orchestra

Orchester sa z popudu viacerých členov a ich tvorivých schopností reprezentuje nielen svojou hudbou, ale i vlastnými znakmi pestujúcimi a posilňujúcimi tímového a predovšetkým univerzitného ducha. Preto počas existencie orchestra vznikli a postupne pribúdajú ďalšie hmotné prejavy pocitu spolupatričnosti i príslušnosti k orchestru a k Univerzite Mateja Bela.

Logo orchestra



Z popudu Martina Urbana v čase upevňovania formácie orchestra v súčasnej podobe vzišla i myšlienka pre tvorbu loga orchestra. Martin Urban túto úlohu zveril v rámci medzikatedrovej spolupráce do rúk študentky Katedry výtvarnej kultúry Bernadety Ťažárovej, ktorá po intenzívnych konzultáciách vytvorila logo orchestra v súčasnej podobe. Stalo sa tak v r. 2015.

„Počas svojho štúdia na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici ma oslovil M. Urban s myšlienkou, či by som navrhla logo pre Univerzitný komorný orchester. Bola to pre mňa výzva, prepojiť dva svety. Svet hudby a výtvarného umenia, ktoré sú mi veľmi blízke. Keďžesom nedostala

žiadne presnejšie zadanie, poskytlo mi to neobmedzený priestor pri tvorbeloga. Postupne som sa dopracovala k dvom návrhom, ktoré som následne konzultovala s M. Urbanom.

Výsledné logo Univerziténeho komorného orchestra sa skladá z priznaného basového kľúča, ktorý tvorí súčasť písma. Ďalšou časťou loga je náznak husľového kľúča v jednej linke. Práve ich plynulé prepojenie, do ktorého dokonale zapadá názov orchestra má symbolizovať harmóniu medzi jednotlivými orchestrálnymi hudobnými nástrojmi, pretože pre niektoré hudobné nástroje sa noty zapisujú v husľovom, pre iné v basovom kľúči. Týmto logom som chcela naznačiť práve jednotu rôznych hudobných nástrojov pôsobiacich v orchestri a nejúcich ako jeden celok.“

Beja Ťažárová

Zdroj: korešpondencia medzi P. Martinkom s B. Ťažarovou

Koruhvy

Okrem loga vyvstala i otázka ďalších znakov, ktoré by patrične tematicky korešpondovali s filozofiou a koncepciou orchestra. Tak sa vo vzťahu k repertoárovému zameraniu na staršiu slovenskú hudbu začala formovať myšlienka tvorby zástav. Postupne sa táto idea transformovala do podoby konštrukcie koruhiev nesúcich základné znaky orchestra i univerzity. Návrh obsahoval 6 kusov koruhiev, z ktorých každá nesie odlišný symbol. Dve obsahujú logo orchestra v odlišnom farebnom vyhotovení. Dve sú venované patrónke hudobníkov, sv. Cecílii. Obsahujú medailón s jej vyobrazením a modlitbu v latinskej a slovenskej verzii. Keďže orchester je reprezentačné teleso Univerzity Mateja Bela, jedna koruhva nesie logo UMB s vyobrazením Mateja Bela a mottom univerzity, druhá nesie logo Pedagogickej fakulty, ako domovskej fakulty orchestra.



Obr. č. 7. Koruhvy UKO Mladost' s logom orchestra od Bernadety Ťažárovej.



Obr. č. 8 Koruhvy s vyobrazením patrónky hudobníkov – svätej Cecílie.



Na koruhvách je uvedená modlitba v latinskom znení, ktorá sa zachovala na frontispice zborníku *Harmonia Seraphica II.* Skalica 1775 (Obr. č. 9).

Tento text zapísal páter Juraj Pavlín Bajan. Na druhej koruhve uvádzame tieto verše prebásnené dr. Ljubou Makovickou v znení:

*Svätá Cecília, vznešená Ty panna!
Pre naše spevy si láskavá ochrana;
Prihovor sa za nás, veľmi Ťa prosíme,
Majestát Božský
nech chválu našu prijme.*



Koruhvy sú zavesené na tmavých tyčiach zo smrekového dreva o výške 2,5 m a ich vrchol zdobia klenoty. Klenoty sú ozdobnými prvkami motívicky súvisiacimi s obrazmi na koruhvách. Sú vyhotovené z topoľového dreva s aplikáciou zlatej monochrómie. Nesú symboly Univerzity Mateja Bela, Pedagogickej fakulty, orchestra a slovenského znaku.



Kronika

V počiatkoch existencie orchestra absentovala archivácia jeho verejných podujatí i neformálnych študentských aktivít spätých s činnosťou orchestra. Do založenia systematického vedenia kroniky existovali len sporadické záznamy o hudobných produkciách a niekoľko fotografií z nich. Prvou kronikárkou sa stala Paulína Michalcová, po nej funkciu prebrala Marianna Janeková, neskôr kroniku začal spravovať Pavel Martinka za intenzívneho prispenia viacerých členov orchestra.



Obr. č. 11 Prvá stránka Kroniky UKO Mladost'

Neformálne vzťahy UKO Mladosť

V každom telese je nevyhnutné pestovať i dobré vzťahy, ktoré napomáhajú napĺňaniu spoločného cieľa, ktorým je dobré, kvalitné vystúpenie. Rôznorodosť povahových čŕt jednotlivých členov ich stavia do pozície vzájomného prijímania i formovania individuálnych charakteristík. Pri hudobnej produkcii je dôležité pre interpreta, aby sa cítil pohodlne, čo je nevyhnutným predpokladom kvalitnej interpretácie. Táto pohoda je determinovaná fyzickými, fyzikálnymi a psycho-sociálnymi činiteľmi. Fyzickými a fyzikálnymi predpokladmi je napr. adekvátny priestor pre hru, primerané akustické podmienky a pod., ale i fyzické zdravie interpreta. Psycho-sociálne štruktúry umožňujú podať dobrý výkon i napriek nie úplne adekvátnym podmienkam technickým. Obsahujú najmä motivačné činitele vychádzajúce predovšetkým z vnútra člena orchestra, i vzťahové kladné väzby, ktoré vytvárajú pocit priateľstva, prijatia, spolupatričnosti, dôvery a opory i v náročnejších situáciách. Ako sa tradične uvádza, človek je tvor spoločenský a od prirodzenosti vyhľadáva kontakt s inými osobami, ktorý ho uspokojuje a naplňa jeho potreby. V praxi sa nám overilo, že proces samotnej skúšky neposkytuje dostatočný priestor na tvorbu a prehlbovanie týchto väzieb. Tieto vzťahy sa upevňujú najmä hľadaním riešenia problémových situácií, ktoré členov pripravujú na praktické pôsobenie v oblasti školstva a aj vedenia školských hudobných súborov. Také situácie vyvstávajú napríklad počas prípravy samotných koncertov na miestach vzdialených, resp. vzdialenejších od našej alma mater. Ďalším dôležitým prvkom, ktorý sa nám osvedčil ako tímbuildingová akcia je všeobecne známe a zaužívané sústredenie. Do r. 2018 sa sústredenia konali v priestoroch Katedry hudobnej kultúry. Tieto sústredenia boli prínosné, čo sa týkalo intenzity práce i dosiahnutia požadovaného výsledku. Zaujímavým faktom je, že sústredenie v dňoch 27. – 30.8.2018 realizované na chate v Tajove prinieslo i ďalšie benefity. Keďže toto sústredenie sa realizovalo z popudu študentov a v priestoroch, kde sme mali

zabezpečený len nocľah, bolo nevyhnutné zaobstarat' i ďalšie potreby, teda najmä stravu vo vlastnej réžii. Príprava stravy zabrala relatívne veľa času z nášho pobytu, ale zaujímavým je zistenie, že napriek skráteniu času nácviku sa zvýšila jeho efektivita. Príprava stravy a následné upratovanie stále udržovalo členov v aktivite, ale iného druhu, čo nespôsobovalo únavu hráčov, ale diferenciáciu vnímania ich povinností a vyššiu sústredenosť počas samotných nácvikov. Tento model sústredenia považujeme za najefektívnejší a to tak v oblasti prípravy hudobnej produkcie ako i v oblasti pestovania vzájomných kladných väzieb členov orchestra.

Učené tovarišstvo hudobné

Počas tohto sústredenia bolo založené Učené tovarišstvo hudobné, ktoré predstavuje neformálne združenie členov orchestra. Hoci s humorom, hyperbolou a pátosom vlastným tejto veselej spoločnosti, hlási sa ku kladným hodnotám umenia a jeho pestovania v okolí jej členov v čo najvyššej úrovni.

UKO Mladosť v kontexte akademických orchestrov na Slovensku

Fungovanie orchestra je nevyhnutné vnímať v širších súvislostiach akademického prostredia v Slovenskej republike. V súčasnosti obdobným spôsobom pôsobia na slovenských univerzitách neumeleckého zamerania 3 komorné orchestre. Pri Katedre hudby Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove pôsobí od r. 1987, pod umeleckým vedením Renáty Kočišovej, komorný orchester Camerata Academica. Pri Katedre hudby Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku pôsobí komorný orchester pod vedením Zuzany Záhradníkovej. V Bratislave, na Slovenskej technickej univerzite pôsobí umelecké teleso Technik s viacerými umeleckými

zložkami. Jednou z nich je i Komorný orchester Technik, ktorého vznik sa kladie do r. 1965. V súčasnosti pracuje pod dirigentským vedením Mirka Krajčího a hudobným pedagógom je František Tóroš.

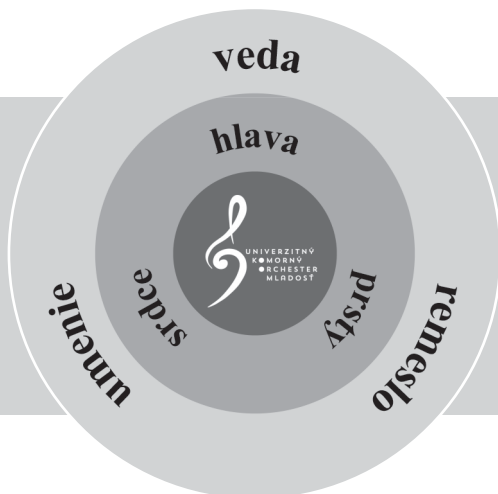
Umelecky orientované vysoké školy predstavujú s ohľadom na umeleckú profiláciu ich absolventov odlišnú platformu. Na Akadémii umení v Banskej Bystrici pôsobí pod diregentskou taktovkou Pavla Tužinského komorný orchester Camerata Novisoliensis. Na Bratislavskej Vysokej škole múzických umení pôsobí Komorný orchester VŠMU. Hra v tomto telese je súčasťou vzdelávania študentov a študentiek Katedry strunových a dychových nástrojov. Činnosť orchestra je determinovaná realizáciou aktuálnych koncertných projektov. Tak sa orchester môže formovať do nasledujúcich podôb: Symfonický orchester VŠMU, Komorný orchester VŠMU, VŠMU Baroque Ensemble, VŠMU Modern Orchestra, Orchester pre operné predstavenia.

VEDECKÝ ASPEKT UKO MLADOST'



*„Najkrajšie, čo môžeme prežívať, je tajomnosť.
To je základný pocit, ktorý stojí pri kolíske
pravého umenia vedy.“*

Albert Einstein



Hudbu, ako predmet vedeckého bádania skúma muzikológia s jej vedeckými odbormi: hudobnou akustikou (ako disciplínou o fyzikálnej podstate hudby) organológiu (náuke o hudobných nástrojoch), hudobnú fyziológiu (fyziologická podstata vnímania a tvorenia hudby ľudským telom), hudobnú psychológiu (vnímanie, reagovanie, spracovanie a interpretácia fyzikálnych vnemov centrálnou nervovou sústavou), hudobnou estetikou (hodnota), hudobnou sociológiu (receptcia hudby a jej úzus v spoločnosti), hudobnou filozofiou (filozofické aspekty hudby a hudobného umenia), hudobnou teóriou (analýza praktických vzťahov v hudbe a hudobných artefaktoch), hudobnou

históriou (genetická analýza hudby a konkrétnych artefaktov), hudobnou grafikou (vývoj grafického záznamu zvuku a hudby), hudobnotextovou interpretáciou, hudobnou interpretáciou a hudobnou pedagogikou. (bližšie: Elschek, 1984; Mistrík, 2013-2023)

Všetky disciplíny sú neoddeliteľnou súčasťou realizácie hudobných produkcií orchestra. Väčšina z nich je východiskom pre tvorbu hudobných produkcií, aplikácia ich poznatkov smeruje k interpretácii a tvorbe zvukovej podoby artefaktu. Celý proces sprevádza pedagogický rozmer naštudovávania, ktorý sa ešte raz objaví pri výslednej interpretácii diel v rámci performancie.

Orchester sa spočiatku zameriaval na štúdium a interpretáciu hudobných diel svetového formátu, ktoré sú dedičstvom európskej resp. euroatlantickej civilizácie, so všeludsky platnými ideálmi. Neskôr sa vedenie orchestra začalo orientovať na interpretáciu diel slovacikálnej hudby, ktorej je slovenská kultúra dodnes mnohému dlžná.

Prvým problémom je dostupnosť prameňov, či edícií. Napriek niekoľkým úspešným medzinárodným projektom zameraným na vydávanie prameňov dejín našej hudby i sporadických reedícií v zahraničí, považujeme tento stav za nepostačujúci. I staršie edície sú ťažko dostupné. Záslužnú rolu v tejto oblasti zastávajú napr. pracovníci Katedry hudby na Katolíckej univerzite v Ružomberku, ktorí systematicky pracujú na vydávaní diel našich starších autorov. Záslužnú prácu vykonali i pracovníci Univerzity Komenského v Bratislave, Vysokej školy múzických umení v Bratislave, Prešovskej univerzity v Prešove i Univerzity Konštantína filozofa v Nitre.

Druhým problémom je nástrojové zloženie orchestra a tým aj inštrumentácia. Neustála fluktuácia členov spôsobuje, i napriek zdaniu opakovania repertoáru, jeho neustálu aktualizáciu, úpravu a novú inštrumentáciu starších skladieb pre aktuálne nástrojové zloženie a interpretačnú úroveň jednotlivých hráčov.

Stará slovenská hudba

*„Som verný svojmu dielu i tebe
a piesne nových Múz nezničia starý môj spev...“*

Publius Ovidius Naso

Od r. 2015 sa orchester začal orientovať na diela slovenskej hudby predovšetkým starších období neskoréj renesancie a baroka. Táto časť repertoáru zvyčajne prezentovaná predstavuje hudobné spracovanie materiálu, ktorý sa nám zachoval v historických zbierkach zo 16. - 18. storočia s priamou väzbou na územie Slovenska s multikultúrnymi črtami vtedajšieho Uhorska. Práca s neúplným notovým materiálom (dobovým) vedie vedenie, ale i všetkých členov telesa k neustálemu aktívnemu štúdiu interpretačných špecifik starej hudby po vzore slovenských skladateľov spracúvajúcich staršiu slovenskú hudbu (V. Godár, J. Podprocký, E. Krák, I. Valenta, M. Paľko) i zvukovú podobu reprezentovanú viacerými ansámbliami svetového formátu venujúcich sa tejto oblasti⁹. Pri tom vychádzame z možnosti jednotlivých hudobníkov za využitia dnes možno netradičných nástrojov v ansámbovej hre. Smerovaním výberu jednotlivých častí z rôznych zbierok chceme zabezpečiť priamy a aktívny kontakt (nielen) študentov a poslucháčov s historickým hudobným materiálom, priblíženie im relatívne vzdalenej hudobnej skutočnosti a formovanie vzťahu i schopnosti prijímať i odovzdávať prejavy hodnôt hudobnej minulosti.

Interpretácia starej hudby podlieha množstvu nuáns, ktoré sú charakteristické pre dané štýlové obdobie. V súčasnosti žijeme v úžasnej dobe, kde vedľa seba paralelne a rovnocenne

⁹ Na Slovensku sa interpretáciou staršej slovenskej hudby zaoberajú iba 2 profesionálne telesá: *Musica aeterna*, *Solamente naturali*. Okrem nich v súčasnosti pôsobia viaceré dlhodobo fungujúce telies, napr. *Duo Antico Moderno*.

existuje hudobná produkcia všetkých štýlových období. Tento stav nie je samozrejmosťou, ako by sa na mohlo javiť na prvý pohľad. Dejiny hudobnej kultúry nás učia o dobovej praxi hudobnej produkcie i samotnej interpretácie. Keď sa pozrieme do dejín hudby, môžeme vidieť bežnú prax interpretácie vyslovene súdobej hudby.

Tento stav sa zmenil v období romantizmu, 11. 3. 1829, kedy Felix Mendelssohn-Bartholdy znovu uviedol Matúšove pašie, dielo Johana Sebastiana Bacha z r. 1729. Dovtedy boli odbornej verejnosti známe skladby i starších autorov, avšak skôr ako inštruktážna literatúra (napr. Temperovaný klavír J. S. Bacha), ktorá tvorila prostriedok k zvyšovaniu inštrumentálnych a technických zručností výkonných hudobníkov.

Práve tento počin obnovil záujem o staršiu hudbu, ktorá sa po čase odmlčania stala objektom estetickéj percepcie širokej verejnosti. Ohlas našla i u skladateľov, následkom čoho vznikli i nové smery umeleckej tvorby inšpirované starou hudbou (neorenesancia, neobarok a pod.).

Problémom reinterpretácie diel starých autorov však zostal spôsob hry ich diel. Až do 20. stor. sa uchoval úzus hry barokových diel tzv. romantickou interpretáciou, tzn. využívanie moderných nástrojov a ich zvukových možností, s využívaním plnosti zvuku i interpretačných a výrazových špecifik (napr. využívanie hustého vibráta).

Východiskami dobovej interpretácie. resp. historicky poučenej interpretácie, sú predovšetkým zvukové a technické možnosti historických nástrojov, dobové ladenie (komorné a´ - 432 Hz), a teoretické traktáty o hudbe.

Hudba inšpirovaná folklórom

*„Ľudová pieseň je majetkom národa, nie mojím.
Keď preberám niektorú ľudovú pieseň, musím mať
na myslí to, že si ju vlastne požičiavam a že raz ju budem
musieť vrátiť. A budem ju musieť vrátiť buď v takej podobe,
ako som ju prevzal, alebo v ešte krajšej.“*

Svetozár Stračina

Časť repertoárového portfólia orchestra je oblasť, ktorú možno označiť ako hudbu na pomedzí. Ide o spracovanie resp. tvorbu hudobného materiálu s národnými črtami, ktoré vychádzajú zo slovenského hudobného folklóru, posúvajú ho a spracúvajú rôznymi technikami, inovujú jeho podobu, snáď prekladajú do súčasného umeleckého jazyka, pričom sa naspäť vracajú k pôvodine zdrojov a neustáleho rozvoja slovenskej hudobnej kultúry na najvyššom stupni spracovania, prezentácie a interpretácie.

Hudobný folklór ako vznešený kultúrny odkaz našich predkov tvorí významný inšpiračný zdroj viacerých diel prezentovaných Mladosťou. Nejde pritom len o interpretáciu ľudovej piesne v jej naturalistickej nezmenenej podobe, ale jej transformáciu do podoby, kedy môže „súperiť“ s dielami klasickej hudby spolu s novovytvorenými hudobnými štruktúrami anticipujúcimi slovenský folklór. Zmyslom takýchto diel je poukázať na životaschopnosť ľudovej piesne i v súčasných kultúrnych podmienkach a štruktúrach, v ktorých miznú akékoľvek ohraničenia, či obmedzenia. Interpretácia takých diel je súčasná, reflektujúca dobové i súčasné špecifiká i predispozície, možnosti, ktoré doba ponúka a následne ich spätne vyžaduje.

Duchovná hudba

Nielen z chleba žije človek...

Lukáš, 4:4. SSV

Repertoár orchestra obsahuje i sakrálnu hudbu, ktorá pozostáva väčšinou z úprav duchovných piesní žijúcich v povedomí spoločnosti i v súčasnosti.

Súčasná orientácia orchestra na starú slovenskú hudbu ho priviedla k rekonštrukcii a naštudovaniu i diel starej sakrálnej hudby, z ktorých orchester premiéroval spracovanie Prvého žalmu od Jána Sylvána z roku 1571.

Výber diel je podmienený príležitosťou, v rámci ktorej Mladosť vystupuje, predovšetkým sú to vianočné a novoročné koncerty a sviatočné príležitosti. Orchester sa v minulosti svojou hudbou zúčastnil i pripomenutia 500. výročia reformácie, kedy odzneli úpravy slovenských duchovných piesní i evanjelickej hymny Hrad prepevný, ktorej autorom je Dr. Martin Luther.

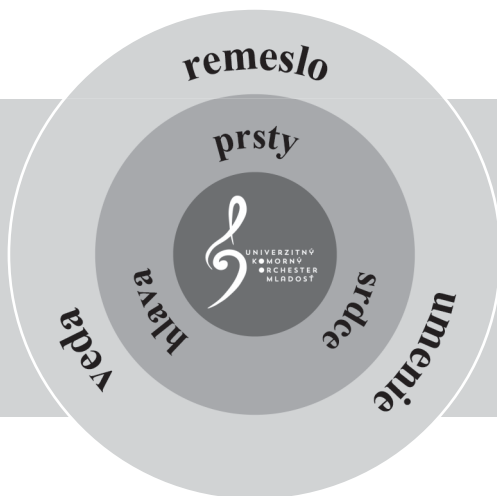


DIDAKTICKÝ ASPEKT UKO MLADOSŤ



*„Život je veľké krásne umenie.
Nemáme ešte pre ten odbor školy.“*

Ján Kostra



Pôsobnosť orchestra v prostredí Pedagogickej fakulty determinuje jeho didaktický rozmer. Ten pôsobí v 2 základných smerovaniach – didaktické smerovanie interné a externé.

Interný didaktický rozmer je zameraný na hráča. Hra v orchestri rozvíja:

1. poznanie

Hra v orchestri rozvíja priame poznanie hudby, zmocňovanie sa hudobného materiálu prostredníctvom jeho interpretácie a vnímania – vnímania svojej hry, vnímania hry spoluhráčov, reagovania naň, reagovania na dirigentské a taktovacie gestá, korigovanie svojej hry s cieľom dosiahnuť adekvátne zvukové a estetické ideály

s čo najvyššou umeleckou výpovednou hodnotou. Všetky tieto aspekty hráči poznávajú v kontexte hudobnej tradície a interpretačných špecifik jednotlivých umeleckých štýlov i konkrétnych artefaktov, ktoré sú predmetom hudobného vzdelania v pasívnej rovine. Ide predovšetkým o diela slovenskej hudby, avšak naše školstvo ešte nezaregistrovalo významnejší posun v orientácii na domácu pôvodnú tvorbu.

2. techniku

Hra v orchestri rozvíja individuálne interpretačné schopnosti hráčov a to tak po stránke technickej ako i umeleckej. Rozvíja remeselnú zručnosť v čítaní a zhmotnení hudobného textu a jeho zhmotnenie vo zvukovej podobe i následný posun tejto samej o sebe nepostačujúcej zložky do roviny umenia prostredníctvom individuálneho vkladu a tvorby umeleckého výrazu. Okrem rozvoja svojich zručností sú študenti svedkami

3. vzťah k umeniu

Hra v orchestri buduje vzťah k umeniu nielen ako určitej formy zábavy v podobe pasívneho vnímania hudby, ale predovšetkým prostredníctvom zmocňovania sa tvorby a interpretácie odkazu autora svojim interpretačným vkladom. Tento zážitok má u hráča smerovať k prehĺbovaniu vzťahu cez poznanie a tvorbu až k starostlivosti o národné a svetové kultúrne dedičstvo prostredníctvom aktívneho pestovania tradície domáceho amatérskeho muzicírovania, či profesionálnej orientácie hráčov v umeleckej dráhe.

Tieto ciele sa odrazili i v informačných listoch predmetu Univerzitný komorný orchester¹⁰ (1-6,1-4), ktorý sa podarilo

10 Predtým sa UKO Mladosť v študijných programoch a plánoch „ukrýval“ pod predmetmi Collegium musicum, Hudobné praktikum, Hudobné súbory vokálne a inštrumentálne.

konštituovať v r. 2022 ako voliteľný predmet pre celú univerzitu, ktorého výučbu zabezpečuje Centrum umenia a kultúry PF UMB.

Výsledky vzdelávania jednotlivých predmetov uvedené v informačných listoch predmetu:

bakalársky stupeň:

1. ročník:

Študent získa základy interpretačnej a koncertnej praxe v ansámbovej hre komorného hudobného telesa. Študent komunikuje verbálne i neverbálne hudobné obsahy v rámci ansámbovej hry. Študent interpretuje svoj part technicky správne v kontexte výkonov spoluhráčov s cieľom dosiahnuť interpretačný estetický ideál. Študent ovláda hru z listu v ansámbovej hre.

Študent získa interpretačnú a koncertnú prax v ansámbovej hre komorného hudobného telesa. Študent rozvíja cítenie pre intonáciu a harmonické vzťahy v rámci inštrumentácie diela. Študent komunikuje hudobné obsahy v kontexte ansámbovej hry i verejnej performancie. Študent umelecky interpretuje hudobný text v kontexte zvukového interpretačného ideálu ansámbľu

2. ročník:

Študent aplikuje vedomosti z teoretických oblastí muzikológie do hudobnej interpretácie a zvukovej realizácie diela. Študent dokáže samostatne naštudovať svoj part na základe predchádzajúcich skúseností z oblasti techniky a technológie hry na nástroj, histórie hudby, foriem a estetiky hudby. Študent pestuje vzťah k inštrumentálnej hudbe v historickom kontexte, i v kontexte súčasnej hudobnej produkcie. Študent hodnotí estetickú hodnotu diela i interpretácie a sebahodnotí svoj výkon podľa kritérií techniky hry a estetiky hudby.

Študent ovláda zásady ansámbovej hry z hľadiska organizácie a realizácie hudobnej produkcie

v preparatívnom i performatívnom móde. Študent selektuje hudobné obsahy z hľadiska estetickej hodnoty interpretácie a modifikuje ich na základe požiadaviek edukačnej praxe. Študent je adaptabilný v interpretácii na špecifické i nešpecifické podmienky interpretácie v kontexte performancie. Študent presadzuje hodnoty komornej hudby v kontexte amatérskeho muzicírovania ako východiska pre profesionálnu hudobnú kultúru.

3. ročník:

Študent získa interpretačnú a koncertnú prax v ansámbovej hre komorného hudobného telesa. Študent reflektuje ansámblovú hru v kontexte hudobnej edukácie 3. Študent ovláda didaktické zásady práce s ansámblom rôzneho inštrumentálneho obsadenia. 4. Študent ovláda hudobný materiál diela svojho partu i celej partitúry, je schopný ho selektovať, modifikovať a upravovať s ohľadom na potreby hudobnej edukácie so zachovaním rešpektu a estetickej hodnoty pôvodného diela.

Študent získa interpretačnú a koncertnú prax v ansámbovej hre komorného hudobného telesa. Študent interpretuje svoj part na umelecky vysokej umeleckej úrovni v kontexte výkonov spoluhráčov s cieľom dosiahnuť interpretačný estetický ideál. Študent je adaptabilný z interpretačného hľadiska hrať na viacerých nástrojoch (klasických, orffových, detských, ľudových). Študent má kompetencie v oblasti organizácie, prípravy a realizácie hudobnej produkcie pre potreby edukačnej praxe

magisterský stupeň:

1. ročník:

Študent komunikuje verbálne i neverbálne hudobné obsahy v rámci ansámbovej hry v internej i externej rovine. Študent interpretuje svoj part technicky správne v kontexte výkonov spoluhráčov s cieľom dosiahnuť interpretačný estetický ideál. Študent ovláda hru z listu. Študent definuje ansámblovú interpretáciu hudby pre potreby

praxe a edukačného procesu v oblasti vzdelávania, 5. Študent vie vymenovať jednotlivé zložky interpretačného umenia. Študent vyjadruje význam ansámbovej hry pre potreby učiteľa hudby. Študent analyzuje hudobné diela a artefakty, selektuje interpretačnú náročnosť, aplikuje poznatky do praxe.

Študent získa interpretačnú a koncertnú prax v ansámbovej hre komorného hudobného telesa. Študent rozvíja cítenie pre intonáciu a harmonické vzťahy v rámci inštrumentácie diela. Študent komunikuje hudobné obsahy v kontexte ansámbovej hry i verejnej performancie. Študent umelecky interpretuje hudobný text v kontexte zvukového interpretačného ideálu ansámbľu. Študent aplikuje primeraným spôsobom charakteristické prvky interpretácie vokálnych diel. Študent vie vytvoriť projekt hudobného vzdelávania pre určený a vybraný stupeň a druh hudobného

2. ročník:

Študent ovláda zásady ansámbovej hry z hľadiska organizácie a realizácie hudobnej produkcie v preparatívnom i performatívnom móde. Študent selektuje hudobné obsahy z hľadiska estetickej hodnoty interpretácie a modifikuje ich na základe požiadaviek edukačnej praxe. Študent je adaptabilný v interpretácii na špecifické i nešpecifické podmienky interpretácie v kontexte performancie. Študent presadzuje hodnoty komornej hudby v kontexte amatérskeho muzikovania ako východiska pre profesionálnu hudobnú kultúru. Študent si vytvára vlastný systém poznávania, poznania, interpretácie, a technickej, estetickej, sémantickej a semiotickej evaluácie ansámbovej hry v kontexte osobnosti jednotlivca i v spoločenskom kontexte.

Pri dosahovaní týchto cieľov a príprave hudobných produkcií však musíme mať na pamäti, že Naša túžba po dokonalosti a úsilie ju dosiahnuť nesmie na naše napredovanie pôsobiť retardujúco. V školskom a amatérskom prostredí sa máme

usilovať o čo najlepší výsledok, avšak na každej úrovni rozvoja existujú limity, ktoré sa nedajú presiahnuť. Dajú sa presiahnuť štúdiom a napredovaním počas štúdia iného hudobného materiálu.¹¹

Vzťah voči externému prostrediu – poslucháčom taktiež poskytuje priestor pre vzdelávanie a to predovšetkým prostredníctvom sprievodného slova, ktoré približuje poslucháčovi prezentované artefakty nielen formou strohých výpočtov mien skladateľov a faktografických údajov, ale vedenie si kladie za cieľ predovšetkým zasadiť konkrétne diela do širších historických, spoločenských a umeleckých súvislostí. Nejde len o klasický formát tradície výchovných koncertov, ale s ohľadom na možnosti každej hudobnej produkcie sa vedenie snaží približovať hudobné obsahy a informácie s nimi súvisiace hovoreným slovom.

Samotné zoskupenie ponúka študentom okrem praktických skúseností s ansámblovou hrou s možnosťou aktívnej sebarealizácie v oblasti umeleckej produkcie klasickej hudby i prípravu pre budúcu profesiu hudobných pedagógov¹².

Zásady správnej hry a prípravy na hru sme zhrnuli do dvoch základných skupín:

11 Na vysvetlenie: *Nie je možné získať dokonalosť v písaní jedného písmena, ak nepoznáme ostatné.*

12 Do roku 2022 išlo o budovanie pedagogických zručností najmä v študijnom programe Učiteľstvo hudobného umenia a školské hudobné súbory, ktoré pozostáva z poznania špecifik práce s komorným telesom, ktoré okrem vlastnej prípravy zahŕňa i dramaturgickú výstavbu predstavenia, spôsob prevedenia a predvedenia na verejnosti. Tieto skúsenosti majú študentom slúžiť ako východisko pre ich budúce formovanie detských inštrumentálnych zoskupení. V súčasnosti máme niekoľko ohlasov šírenia týchto aktivít, predovšetkým v prostredí ZUŠ.

MUZIKANTSKÉ DESATORO

1. *Správne sa postav a správne **drž nástroj**.*
2. **Staraj sa o svoj nástroj**
– *čisti ho, udržuj a vymieňaj struny, plátky, používaj kolofóniu a všetko potrebné k tomu, aby dobre znel. Udržuj v poriadku a čistote svoje puzdro i noty!*
3. **Cvič správne** – *sústred' sa, nerozptyľuj sa, neodbiehaj. **Cvič** pravidelne a svedomito!
Náročnejšie miesta **cvič** viackrát za sebou v pomalom tempe.*
4. *Správne **počítaj**. Presne a v jednotnom tempe.*
5. *Správne **intonuj** – dodržuj prstoklad.*
6. *Ak niečomu nerozumieš, spýtaj sa a **daj si vysvetliť**.*
7. *Na nácvik príď vždy **pripravený!***
8. **Mysli** na to, čo hráš. *Pri hre buď sústredený!*
9. *Sám seba **počúvaj**, ako hráš.
Počúvaj i svojich spoluhráčov.*
10. *Čo sa naučíš, hrdo predvádzaj.
Hraj pre RADOSŤ sebe i ostatným!*

Tam, kde končí vyššie uvedené desatoro hudobníka, ktoré sme upravili na základe desatora, ktoré sme dostali ešte počas nášho štúdia na ZUŠ, začína tzv. Kódex hudobníka, ktorý rozvíja vyššie úrovne hudobnosti a ľudskosti.

KÓDEX HUDOBŇÍKA

1. *Hraj pre radosť na väčšiu Božiu slávu!*
2. *Pamätaj, že skromnosť je najväčšia cnosť.
Pri úspechu nebuď pyšný, pri neúspechu neupadni do malomyselnosti.*
3. *Neustále sa rozvíjaj, nezanedbávaj svoj hudobný, ale ani osobnostný rast!*
4. *Váž si seba i svojich kolegov! Od lepších sa uč, slabším pomôž. Hľadaj spôsoby sebazlepšenia . Nechaj si poradiť.*

5. *Počúvaj veľa kvalitnej hudby a hľadaj ju, aby si si cibril vkus. Premýšľaj o hudbe. Hľadaj estetický ideál a mieru.*
6. *Veľa čítaj. Čítaj vedeckú literatúru, aby si bol odborník. Čítaj filozofické spisy, aby si si rozširoval obzor. Čítaj beletriu, aby si si zušľachtil jazyk.*
7. *Rob všetko naplno. Prekonaj sa. Nikdy si nepovedz: „to stačí“. To je začiatok Tvojho umeleckého konca.*
8. *Veľa a najmä dobre hraj. Nezáleží na tom, čo hráš, ale ako hráš!*
9. *Počas Tvojej hry nemysli na nič iné.*
10. *Zušľachtuj svoje okolie. Začni od seba.*

Pôsobnosť a koncepcia UKO Mladosť

*„Využite svoje talenty;
lesy by boli veľmi tiché, keby tam nespievali žiadne vtáky
okrem tých, ktoré spievali najlepšie.“*

Henry Van Dyke

Vedenie orchestra si kladie za cieľ spájať mladých ľudí, ktorí chcú hrať v ansámblí. Preto vedenie vytvorilo koncepciu orchestra ako platformu pre záujemcov spoločného muzicovania. Tak dodnes orchester prilákal viacero študentov z iných študijných odborov, iných fakúlt našej univerzity, iných škôl a dokonca i pracujúcich, ktorí majú záujem si zahrať.

Súčasná situácia v slovenskej kultúre v oblasti inštrumentálnej hry najmä klasickej hudby nie je ideálna – chýba platforma pre umelecký rozvoj jednotlivca (amatéra) po ukončení inštitucionálneho vzdelávania v rámci ZUŠ a tým prichádzame o potenciál širokej amatérskej bázy pre podporu a rozvoj i profesionálneho umenia. Najhorší dôsledok tohto javu je, že mnoho mladých talentovaných ľudí, ktorí sa hudbe nechcú venovať

profesionálne, po ukončení základného umeleckého štúdia stratia možnosť hrať (v inom ako vo folklórnom, prípadne popovom telese) a spoločnosť tak stráca veľa iskier, ktoré v budúcnosti mohli zažať plameň. Preto sa snažíme sprístupniť tento priestor každému záujemcovi, ktorý chce pracovať na sebe i na povznesení hudobnej kultúry svojho okolia. Zároveň pestujeme predovšetkým diela slovenskej hudby, aby sme každému sprístupnili obraz o hudbe spätý so slovenskom akýmkoľvek spôsobom od najstarších čias až po súčasnosť. V súčasnej hudobnej kultúre na Slovensku absentuje produkcia starej, predovšetkým slovenskej či slovacikálnej hudby. Preto považujeme za poslanie šíriť toto povedomie o našej staršej hudobnej kultúre v prvom rade medzi budúcimi učiteľmi hudobného umenia ale i v rámci širokej verejnosti prostredníctvom našich koncertov. Orientácia na diela slovenského pôvodu vyplývajú i z povinnosti pestovať predovšetkým svoju kultúru a rozvíjať svoje kultúrne dedičstvo, nakoľko my sme jeho dedičmi, nositeľmi a pestovateľmi. U nás je staršia slovenská hudba takmer neznáma, avšak v zahraničí je veľmi oceňovaná a žiadaná.

Na základe napĺňania vyššie uvedených myšlienok možno zhrnúť silu a potenciál hudby do nasledujúceho zoznamu, čomu nás hudba učí:

MUSICA DOCET

Hudba učí trpezlivosti a vytrvalosti.

Hudba učí čestnosti a poctivosti.

Hudba učí zodpovednosti.

Hudba učí tímovej práci.

Hudba učí pravde.

Hudba učí skromnosti.

Hudba učí žiť prítomnosť.

Hudba učí ľudskosti.



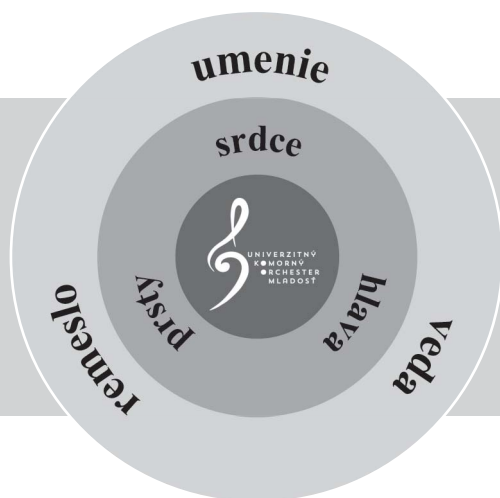
Kedže vlastnosťou hudby je, že je príjemná, jej hodnota je v tom, že nás učí správne sa radovať, ľúbiť a nenávidieť.

Aristoteles

UMELECKÝ ASPEKT UKO MLADOST'

*„Naozajstne žijeme len vo chvíľach,
keď je naša myseľ zaujatá krásou“*

Richard Jefferies



Umenie zastáva v živote orchestra hlavnú rolu. Je východiskom, prostriedkom i cieľom fungovania orchestra.

Ako východisko považujeme odkaz predkov zhmotnený v hudobných zápisoch, ich umelecký odkaz, odkaz dobovej kultúry, odkaz ich majstrovstva. Hudba disponuje výraznou špecifickou silou schopnosti komunikovať svoje obsahy i v súčasnosti. Hudba nie je, a nemá byť, len pomníkom alebo memorábiou časov minulých, ale obsahuje v sebe potenciál vziať poslucháča akejkoľvek doby do jej vlastného sveta.

Hudba orchestra funguje taktiež ako prostriedok poznávania zákonitostí fungovania umenia, jeho funkcií, jeho významu a ako objektu vlastnej tvorby či interpretácie. Hudba existuje len v okamihu, keď znie. Tým sa každý hráč stáva spoluautorom prezentovaného diela. Interpret tak funguje ako vysielateľ hudobných obsahov, ktorým radi pripisujeme rôzne konotácie – od kognitívnych až po emocionálne vyjadrenia, ako sprostredkovateľ odkazu skladateľa poslucháčovi.

Cieľom orchestra je hudba ako forma umenia. Žijeme v dobe, kedy sa hudba stáva zvukovou kulisou spoločenských podujatí, či súkromných individuálnych aktivít jednotlivca. Možnosť prehrať si kedykoľvek takmer akúkoľvek skladbu prostredníctvom médií akoby degradovala pozíciu hudby, jej hodnotu a tým i hodnotu jej užívateľov. UKO Mladosť sa počas svojho pôsobenia zúčastnil i podujatí, kedy nehral úlohu v pozícii sprostredkovateľa umenia, ale skôr ako tvorca hudby organizujúcej priestoročas v súvislosti so spoločenskými udalosťami alebo príležitosťami obradového charakteru.



Väčšinu produkcí však absolvoval vo forme umeleckého sprostredkovateľa a umožnil poslucháčom to, čo je hudbe vlastné od počiatku. Sprostredkoval umenie človeka človeku. Poslucháči mali možnosť počuť hudbu priamo od zdroja zvuku ovládanom človekom v aktuálnom čase a v danom priestore. Tieto podujatia svojou podstatou vykračujú zo šede každodennosti tým, že poslucháč musí na koncert prísť – príde na miesto určené k hudobnej produkcii s úmyslom zámerne počúvať hudbu, pravdepodobne tomu uspôsobí i svoj zjav, odev a celkové psychické naladenie, aby sa dôstojne mohol oddať záplave zvukových vln produkovanej hráčmi a ich nástrojmi a naplnil tak prapodstatu hudby, ktorú Étienne Souriau za-definoval ako „*umenie usporiadať v časovom postupe sluchové vnemy determinované vibrujúcimi telesami, vytvárať pôžitok z týchto vnemov a ich vzájomných vzťahov*“. (Souriau, 1994).

*„Každý by mal denne počúvať trochu hudby,
prečítať nejakú báseň, pozrieť si pekný obraz
a pokiaľ možno povedať niekoľko rozumných slov.“*

Johann Wolfgang von Goethe

ZÁHRADY

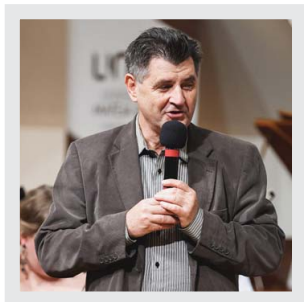
*Chudobní duchom
nesadia.
Jadierka sú prázdne.
Bez klíkov.
Bez krvi.
V labyrinte nerestí
stratili úsmev
aj zrak.
Bohatí duchom
zasiali
v kútiku srdca.
Modlia sa
a v záhradách
žnú zázraky.*

Bernard Brázdil

OSOBNOSTI UKO MLADOST'



Pavol Tužinský



Pavol Tužinský bol prvým dirigentom orchestra pôsobiaceho na Univerzite Mateja Bela. Na katedru prišiel ako dirigent s bohatými skúsenosťami zo svojho pôsobenia v oblasti operného, orchestrálného i zborového dirigovania. Predchádzajúce skúsenosti z Opery SND, operety Národného

divadla moravskoslezského v Ostravě, zo Štátnej opery Banská Bystrica, Symfonického orchestra Jána Cikkeru v Banskej Bystrici, či Komorného orchestra slovenských učiteľov, odovzdával svojim študentom. Pavol Tužinský je zakladajúca osobnosť Univerzitného komorného orchestra Mladost', hoci v jeho počiatkoch nevystupoval v podobe, ako ho poznáme dnes. Bol veľkým obhajcom a propagátorom kolektívneho aktívneho muzicírovania nielen medzi študentmi. Na prvom verejnom vystúpení orchestra v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice vyslovil želanie existencie komorného hudobného telesa na území mesta Banská Bystrica, ktorá si také teleso zaslúži. Konštituovanie inštrumentálneho zoskupenia na Univerzite Mateja Bela bolo výsledkom viacerých činiteľov, medzi ktorými bola i hnacia sila študentov túžiacich po spoločnom hraní i v rámci predmetov svojho študijného zamerania a ďalšej profesijnej a profesionálnej orientácie. To, čo zasial do sŕdc študentov na Univerzite Mateja Bela pred pätnástimi rokmi časom získalo pevné korene a do súčasnosti pretrváva.

„Mám pocit, že toto teleso sa zrodilo predovšetkým v hlave našich predstavených vtedajšej doby, tzn. prof. Evy Langsteinovej a prof. Milana Pazúrika, aby vzniklo

nejaké teleso ako pandant voči zborovému telesu no a vtedy sme mali to šťastie, že sme mali pár hráčov – inštrumentalistov, pretože tá súborová hra tam ako predmet vždycky fungovala, ale nebolo to organizované. A vtedy sme tam mali 6 ľudí, ktorí dokázali zahrať veľmi slušne na sláčikové nástroje, takže takto vlastne vznikol orchester.“

*Pavol Tužinský, prepis rozhovoru so Slavomírou
Očenášovou-Štrbovou.*

Záznam z koncertu Musica Novantica, 26.11.2018

Pavel Martinka

Pavel Martinka stál pri zrode komorného orchestra ešte ako študent, keď od roku 2008 zastával pozíciu koncertného majstra komorného orchestra. Neskôr, po odchode Pavla Tužinského z katedry prevzal vedenie tohto telesa (ako doktorand), najprv v pozícii koncertného majstra, neskôr (od r. 2013) ako dirigent. Vždy cítil potrebu inštrumentálnej hry na katedre a i po odchode zakladajúcej osobnosti sa snažil udržať post a fungovanie orchestra. Počas jeho pôsobenia prišli i ťažšie obdobia, nakoľko sa zmenila štruktúra študentov katedry a najmä ich hlavných nástrojov, kedy sa základom orchestra stalo trio doktorandov: Pavel Martinka, Michal Brodniansky a Ľubomíra Kurtulíková. Po príchode ďalších „sláčikárov“ sa ich snažil okamžite zaradiť do plného funkčného procesu existencie orchestra. V tejto podobe sa teleso zúčastnilo viacerých prestížnych akcií organizovaných predovšetkým Univerzitou Mateja Bela a ďalšími inštitúciami pôsobiacimi v Banskej Bystrici (Múzeum SNP, Štátna vedecká knižnica, Univerzitná knižnica a pod). Postupným príchodom ďalších študentov na katedru sa začal i orchester postupne rozrastať a prelom nastal v r. 2013, kedy orchester po dlhšom čase dostal za úlohu naštudovať rozsiahlejšie dielo:

Pastiersku elégiu od Martina Čoreja. Týmto počinom sa začalo obdobie premiér, kedy v rámci cyklu podujatí Univerzita mestu a mesto univerzite orchester každý mesiac odpremiéroval novú skladbu z pera Pavla Martinku (Cesta piesne, Oči,oči, Vianočné impresie).

Napriek ukončeniu doktorandského štúdia Pavel Martinka zostal viesť orchester až do súčasnosti a pokračoval v novej tvorbe určenej predovšetkým pre orchester. Od r. 2015 vytvoril novú koncepciu orchestra ako priestoru pre každého, kto chce hrať a ako priestoru prezentujúceho slovenskú hudbu. Zameral sa predovšetkým na rekonštrukciu anonymných šľachtických tancov zachovaných v rukopisných zbierkach 17. – 18. storočia. Napriek tomu sa nevyhol ani interpretácii hudby iných štýlových období. Po sérii úspešných predstavení so staršou slovenskou hudbou sa však vrátil k svojej tvorbe a vytvoril tak dvojaký repertoár interpretovaný orchestrom.

*motto: Nestačí len pozerat', treba vidieť.
Nestačí počúvať, treba počuť.
Nestačí hovoriť, treba povedať.*

Martin Urban



Martin Urban je umeleckým šéfom a choreografom Univerziténeho folklórneho súboru Mladosť. Hoci je choreografom a režisérom rôznych, predovšetkým folklórne zameraných performancií a metodikom pre tanec, vždy mu záležalo na kvalitnej hudbe pestovanej v jeho okolí i na Katedre hudobnej kultúry. Keď vycítil potenciál v existujúcom telese, priniesol do repertoáru skladbu Pastierska elégia od jeho priateľa hudobného skladateľa Martina Čoreja. Vtedy postavil Pavla Martinku

pred výzvou naštudovať toto dielo napísané na témy ľudových piesní z Krivian pre pomerne netradičné inštrumentálne zloženie: flauta, hoboje, klarinet, klavír, cimbal, 1., 2., 3., husle, violu a kontrabas. Výzvou nebolo len naštudovanie pomerne rozsiahlej skladby, ale i personálne obsadenie orchestra. Martin Urban však myslel i na tento problém a s využitím všetkých dostupných prostriedkov a najmä jeho kontaktov zabezpečil doplnenie hráčov na chýbajúce nástroje. Jeho pôvodným zámerom bolo naštudovať toto dielo pre potreby Univerzitného folklórneho súboru Mladosť a jeho novú choreografiu. Táto vízia sa však nenaplnila a stále čaká na svoju realizáciu. Po tom, čo týmto počínom odštartoval novú éru orchestra zahájenú obdobím premiér a pozvánok na viacero prestížnych podujatí, zaslúžil sa i o nahrávku viacerých skladieb orchestra pod taktovkou Pavla Martinku vo februári 2016. Nahrávku realizoval bývalý člen orchestra René Bošela.

„Keď študenti sú a sú schopní a nájdú sa medzi nimi lídri, ktorí to formujú do správnej pozície, je to vždycky dobré. Ja som bol len motivátor.“

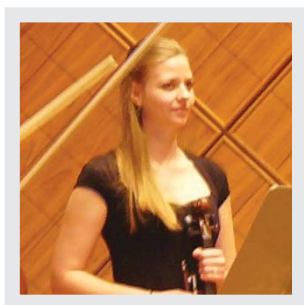
Jeden celistvý umelecký kolektív, ktorý sa môže prezentovať 3 veľkými samostatnými zložkami, aj v pozícii reprezentácie Univerzity je v základe prepojený... pri rôznych príležitostiach prezentovať tú kultúru, ktorú divák adresne potrebuje... Keď bola požiadavka a dopyt, v konečnom dôsledku vždy dobrý ansámbel fungoval či už ako servisný kultúrny prvok alebo ako nositeľ umeleckej myšlienky, a to sa podarilo...“

*Martin Urban, prepis rozhovoru so Slavomírou
Očenášovou-Štrbovou*

Záznam z koncertu Musica Novantica. 26. 11. 2018

Okrem týchto zakladateľských osobností je činnosť orchestra spätá i s ďalšími osobami, ktoré boli jeho členmi a na základoch, ktoré získali na Katedre hudobnej kultúry Pedagogickej fakulty získali svoj neskorší lesk.

Ludmila Pavúrová



Prvá huslistka orchestra. Od počiatku bola nadšená možnosťou hrať v orchestri a tvorila významný zjednocujúci činiteľ, ktorý prilákal i ďalších študentov, aby spolu hrali. Je úspešnou absolventka Katedry hudobnej kultúry, ktorú život zaviedol až do Mexika sa s stala hudobným pedagógom

i za „veľkou mládkou“, kde v čase jej príchodu Mexická vláda rozbiehala projekt detských a mládežníckych orchestrov EL SISTEMA po vzore podobného projektu, ktorý už dlho prebiehal vo Venezuele. Podstata projektu spočívala v každodennom muzicírovaní detí, ktoré dostali potrebné nástrojové i ďalšie vybavenie od školy, resp. zo štátneho rozpočtu. Výsledky tejto práce bolo badať už po pol roku prípravy, keď jej žiaci hrali Čajkovského Predohru 1812. V Európe v r. 2009 vznikol obdobný, avšak širšie zameraný projekt SUPERAR.

Michal Budinský

Absolvent Katedry hudobnej kultúry, ktorý má bohaté muzikantské skúsenosti i v profesionálnych telesách folklórneho zamerania (Vojenský folklórny súbor Jánošík, 55-členný orchester Zlaté husle). Je výnimočným cimbalistom a upravovateľom ľudových piesní i diel iných žánrov. Hoci cimbalista, v orchestri pôsobil počas svojho štúdia ako hráč na kontrabas. Je spoluzakladateľom telesa Temperament cimbal orchestra, kde je i hlavným spracovateľom hudobného materiálu. Pôsobil ako hudobný pedagóg hry na cimbal na rôznych školách, dnes je riaditeľom Základnej umeleckej školy v Stožku pri Detve. Svojim prístupom k žiakom a kvalitnou prácou i nevšednými výsledkami sa radí medzi popredné osobnosti hudobnej kultúry i praktickej hudobnej pedagogiky regiónu.

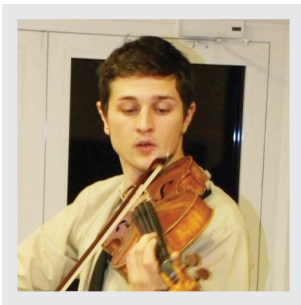
Michal Brodniansky



Absolvent Katedry hudobnej kultúry, ktorý sa počas svojho štúdia realizoval v orchestri na poste huslistu. Po ukončení štúdia bol pedagógom v základnej umeleckej škole Quovadis, kde vyučoval hru na husle a hudobnú teóriu. Neskôr sa stal riaditeľom tejto školy. Od r. 2016 bol odborným

asistentom Katedry hudobnej kultúry, v r. 2022 vyučoval na Centre umenia a kultúry Pedagogickej fakulty UMB. Od r. 2022 je učiteľom na Súkromnej strednej pedagogickej škole EBG v Žiari nad Hronom.

René Bošela

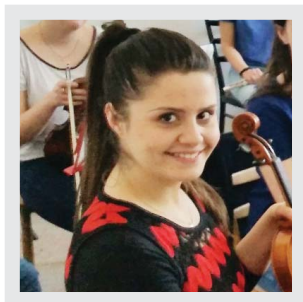


V súčasnosti známa osobnosť Banskej Bystrice i širokého okolia. Počas štúdia zastával v orchestri post violistu. Svojimi predchádzajúcimi skúsenosťami obohatil interpretáciu orchestra v jeho zvučnosti a bol nápomocný každému, kto bol ochotný na sebe pracovať. Táto vlastnosť mu zostala dodnes,

nakolko pracuje s profesionálnymi i amatérskymi hudobnými telesami. Jeho pedagogické zameranie však v jeho živote nenašlo uplatnenie, nakolko už počas štúdia bol členom Slovak tanga – „manuš“ kapely interpretujúcej slovenskú populárnu hudbu 20.-50. rokov 20. storočia. Neskôr založil worldmusic kapelu Rusínčendeš orchestra. Jeho muzikantské cestičky ho dovedli k túžbe zaznamenávať hudbu, preto založil nahrávacie štúdio Môlča records. Svojou tvrdou prácou a hudobníckymi

skúsenosťami svoje štúdio vypracoval na špičkové pracovisko s dnes najväčšími vlastnými nahrávacími kapacitami.

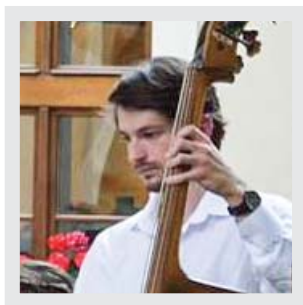
Leonóra Súdiová



Absolventka Katedry hudobnej kultúry, ktorá sa svojím temperamentom významným spôsobom zaslúžila o chod orchestra i organizáciu jeho činnosti, najmä prostredníctvom motivácie a akvizície nových členov v radoch študentov a študentiek UMB. V rokoch 2014-2019 zastávala post koncertnej

majsterky UKO Mladosť. V súčasnosti pôsobí ako učiteľka ZUŠ, kde vedie detský orchester.

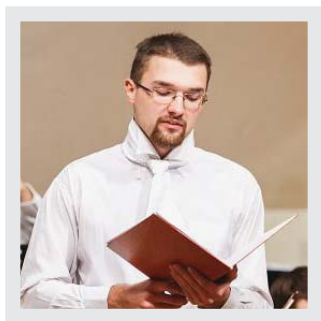
Peter Pavlik



Všestranný hudobník, ktorý sa stal členom orchestra až po nástupe na doktorandské štúdium na UMB. Je absolventom Prešovskej univerzity v Prešove, v r. 2022 získal titul PhD. Na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. V orchestri pôsobil na poste violistu, neskôr hral na kontrabas. V súčasnosti pôsobí

ako učiteľ ZUŠ, kde vedie detský orchester. Okrem toho pracuje na zaujímavých didaktických pomôckach pre hudobné vzdelávanie, ktoré aj sám vyrába.

Vladmír Moško



Absolvent Katedry hudobnej kultúry, v súčasnosti doktorand na Palackého univerzite v Olomouci. Hráč v orchestri, ktorý svoju kariéru odštartoval hrou na bubon, neskôr po úprave inštrumentácie skladiel hral akordeónový part. Ako spevák – sólista interpretoval Píseň o zámku muránskeho Martina Bosniaka z r.

1549 a Píseň na prvý žalm Jána Sylvána z r. 1571. V súčasnosti sa aktívne podieľa na hudobnom živote Slovenska ako člen zboru Štátnej opery v Banskej Bystrici a ako člen Speváckeho zboru slovenských učiteľov. Do života orchestra výrazne zasiahol svojím jedinečným prejavom hudobným i ľudským, kedy ako jeden z lídrov z radov študentov aktívne pomáhal vedeniu organizovať prácu orchestra.

Jakub Vorobeľ



Predstaviteľ najmladšej generácie členov orchestra, ktorý ukončil svoje pôsobenie v telese v r. 2022 ukončením štúdia na UMB a prestupom na Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre. Okrem svojich muzikantských schopností, ako absolvent konzervatória v hre na akordeón, je nevšedný jeho záujem o výrobu

zvonov a v súčasnosti je najmladším zvonolejárom pôsobiacim na Slovensku.

Tento výpočet neposkytuje dostatočný priestor pre charakteristiku a priblíženie všetkých, ktorí významne zasiahli do života orchestra a to, čo si od neho vzali, s radosťou šíria vo svojej praxi. Mnohí z nich sú aktívnymi hráčmi, ktorí sa rozhodli pre profesionálnu hudobnú kariéru. Mnohí sú stále alebo znova študentmi, po tom, čo sa rozhodli ďalej vzdelávať. A ďalší mnohí sú učiteľmi v ZŠ alebo ZUŠ, ktorí každodenne zasievajú lásku k hudbe a rozvíjajú hudobnosť našich detí.

Nemožno nespomenúť ešte niekoľko osôb, ktoré sa významne podieľali na chode orchestra: Barbora Brosová-Lipková (dirigentka orchestra, v súčasnosti renomovaná zborová dirigentka), Marianna Riapošová (asistentka dirigenta, v súčasnosti učiteľka ZUŠ), pri príprave zájazdu do Macedónska boli veľmi nápomocné Katarína Kukoľová (študentka), Lucia Balážová (v súčasnosti učiteľka v MŠ) a Karin Hanusková (učiteľka v ZŠ). Od r. 2023 sa o propagáciu UKO Mladosť v online priestore sociálnych sietí stará (okrem pracovníčok UMB) Erika Ferencová (študentka).

*„Každý môže byť veľkou osobnosťou,
lebo každý môže slúžiť.“*

Martin Luther King



ZOZNAM HRÁČOV ORCHESTRA OD R. 2008 DO R. 2023

Uvádzame zoznam zdokumentovaných členov za obdobie posledných 15 rokov. Absencia systematických záznamov nám však neumožnila zrekonštruovať úplný zoznam.

Adam Paľuch (husle)

Adriana Longauerová (gitara, altová zobcová flauta)

Alex Dominik Krajčo (husle)

Andrea Stračinová, a.h. (husle)

Andrea Vážanová (hoboj)

Anna Adamová (akordeón)

Anna Sojková (priečna flauta, zobcová flauta)

Annamária Ťažárová (husle)

Barbora Simanová (hoboj)

Barbora Štrbová (husle)

Branislav Jakubis (gitara)

Dalibor Lang (husle)

Dominika Súkeníková (husle)

Eliška Mária Guttenová (flauta)

Ema Kazimírová (priečna flauta, zobcová flauta)

František Kubiš a.h. (akordeón)

Frederika Kováčiková (husle)

Gabriel Heiland (husle)

Gabriela Ballová (klarinet)

Hugo Šebestián (husle)

Irina Zintchenko (klavír)

Ivan Matviets (bicie nástroje)
Ivona Kubičková (violončelo)
Jakub Babiak (kontrabas)
Jakub Bačinský (husle, kontrabas)
Jakub Stračina, a.h. (kontrabas)
Jakub Strečanský (husle)
Jakub Vorobeľ (akordeón)
Jaroslava Ilčíková (husle)
Jozef Smutný, a.h. (kontrabas)
Juraj Janiczek (husle)
Juraj Súdi (husle)
Karin Hanusková (klarinet)
Katarína Foltínová (klarinet)
Katarína Kukoľová (husle, koncertná majsterka)
Katarína Miháľová (klarinet)
Klára Zahorjanová (saxofón)
Kristína Pitáková (klavír)
Leonóra Súdiova (husle, koncertná majsterka)
Ľubomír Richter a.h. (klavír)
Ľubomíra Kurtulíková (husle)
Lucia Balážová (flauta)
Lucia Bencúrová a.h. (flauta)
Lucia Oravkinová (husle)
Lucia Švarbová (flauta)
Ľudmila Pavúrová (husle, koncertná majsterka)
Lukáš Mekiňa (klavír)

Marek Kocian (husle)
Marianna Janeková (husle)
Marianna Riapošová (husle)
Martin Beseda (akordeón)
Martin Brtko (bicie nástroje)
Martin Ďurík (gitara)
Martina Huďanová (klavír, čembalo)
Martina Kanošová (husle)
Martina Rychlá (husle)
Matej Ambroš (husle)
Matej Valčo (trubka)
Matúš Krnáč (flauta)
Michal Brodniansky (husle)
Michal Budinský (kontrabas)
Michal Oťaška, a.h. (husle)
Michal Phanvan (gitara)
Michal Výboštok (husle, viola)
Milan Maťaša.h. (kontrabas)
Miloslav Šinfelt (trubka)
Miriam Hnilicová (kontrabas)
Monika Adamčíková (klavír)
Nadiia Kurbatova (klavír, čembalo)
Natália Prílepková (gitara)
Nikola Lebočová (klavír)
Ondrej Filický (husle)
Andrej Vojtaššák (akordeón, perkusie)

Paulína Michalcová (husle)
Paulína Škodová (cimbál)
Pavel Martinka (husle, koncertný majster)
Peter Ľupták (viola)
Peter Pavlík (viola, kontrabas)
Radoslav Žolko (husle)
Radoslava Mojžišová (husle)
René Bošeľa (viola)
Simona Barčáková (husle)
Tatiana Vavreková (husle)
Tomáš Burica, a.h. (kontrabas)
Valentína Radičová (klavír, čembalo)
Veronika Purgyová (akordeón)
Veronika Smrtníková (viola)
Viktória Hriňová (viola)
Viktória Kotrasová (flauta)
Viktória Vojteková (akordeón)
Vladimír Funcík (bicie nástroje)
Vladimír Moško (akordeón, perkusie, basová hranová píšťala)
Vladimír Slávik (cimbál)
Zuzana Barlogová (flauta)
Zuzana Hajduková (husle)
Zuzana Krivulčíková (klavír)
Zuzana Žegleňová (klavír)



HUDOBNÉ PRODUKCIE ORCHESTRA

V nasledujúcej kapitole ponúkame prehľad zdokumentovaných hudobných produkcií Univerziténeho komorného orchestra Mladost', ktoré za 15 rokov zrealizoval alebo absolvoval a sú zachytené v Kronike orchestra. V našich spomienkach však existujú ďalšie, ktoré však nevieme bližšie identifikovať ani zaradiť do časového rámca.

Prvé verejné vystúpenie orchestra - rok 2008

Prvé verejné vystúpenie orchestra sa konalo v priestoroch Spoločenskej sály Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici v r. 2008 pod taktovkou Pavla Tužinského. Orchester sa predstavil 2 skladbami. Prvou bola 2. časť Allegro 2. koncertu Antonia Vivaldiho – Leto z cyklu Štyri ročné obdobia. Sólový part hral Pavel Martinka. Druhou skladbou bol Koncert pre klavír a orchester D-dur Josepha Haydna. Sólový part hral Lukáš Mekiňa.

Bezprostredne pred hudobnou produkciou Pavol Tužinský vyslovil vznešenú myšlienku i želanie existencie takéhoto komorného telesa na pôde mesta Banská Bystrica.

Koncert absolventov - 2009

Dňa 11. 12. 2009 sa konal koncert absolventov Katedry hudobnej kultúry: Ľudmily Pavúrovej, Zuzany Barlogovej, Michala Phanvana, Miroslavy Hrnčiarovej a Frederiky Kováčikovej.

Tejto slávnostnej príležitosti sa zúčastnili i členovia nášho orchestra, ktorí svojim kolegom pomohli dôstojne zavrieť I. stupeň štúdia na UMB. Do bohatého programu sa zapojili svojou hrou a pod taktovkou Ľudmily Pavúrovej zahráli Tanec elfov

EzruJenkinsona. Následne svoje husľové sólo Meditácie z Masenetovej opery Thais so sprievodom orchestra zahrála Ľudmila Pavúrová pod dirigentským vedením Zuzany Barlogovej.

Prvé ocenenie – 2010

Orchester sa v akademickom roku 2010/2011 zúčastnil tradičnej študentskej vedeckej, odbornej a umeleckej činnosti v sekcii Umenie – komorná hra. V zložení: Pavel Martinka, Lukáš Meška, Ľudmila Pavúrová, René Bošela, Martina Kanošová, Anna Sjanta, Ivona Kubičková, Michal Budinský a pod dirigentským vedením Barbory Lipkovej získal orchester I. miesto.

Koncert absolventov

12. 12. 2011 sa v Cikkerovej sále historickej radnice mesta Banská Bystrica konal Koncert absolventov Michala Budinského a Pavla Martinku. Koncert bol inštrumentálne zameraný na diela husľovej a cimbalovej literatúry popretkávaný slovom slovenskej poézie. Na koncerte odznela i premiéra skladby Michala Budinského – Nočné ticho.

Koncert Absolventov

16. 12. 2011 sa konal koncer absolventov Ľudmily Pavúrovej, Juliány Katuščákovej a Veroniky Dankovej. Členovia orchestra sa tohto koncertu zúčastnili, aby zahráli Rondo zo suity Abdelazer Henryho Purcella a pieseň Eltona Johna Canyoufeelthe love tonight v úprave Ľudmily Pavúrovej, ktorá dirigovala aj sláčikový orchester Základnej umeleckej školy Jána Cikkera. Koncert slovom sprevádzal Emil Páleš s prednesom svojej poézie zloženej pre túto príležitosť.

Koncert pri príležitosti Medzinárodného sympózia Cantus Choralis Slovaca 2012

18. 10. 2012 sa konal slávnostný koncert v rámci sympózia Cantus Choralis Slovaca. (Pazúrik, 2012) Spoločne so zborovými telesami dramaturgiu koncertu doplnil i orchester. Išlo o prvú produkciu orchestra po odchode Pavla Tužinského z katedry. Alfonz Poliak, ako jeden z prípravného výboru medzinárodného sympózia Cantus Choralis Slovaca oslovil Pavla Martinku s ponukou vystúpiť v rámci tohto koncertu. Na jeho želanie orchester hral Prelúdium z chválospevu Te Deum od Marca Antoina Charpentiera.

Slávnosť pri príležitosti 20. výročia založenia Univerzity Mateja Bela

29. 10. 2012. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici si v tomto roku pripomínala 20. výročie svojho založenia, ktoré sa udialo na základe zákona Slovenskej národnej rady z 27. 2. 1992. 29. 10. 2012 o 17:00 hod. sa v Aule Beliana na Tajovského ulici č 40 uskutočnili celouniverzitné oslavy. Galavečer bol zostavený z vystúpení študentov a absolventov UMB, ako aj



profesionálnych umelcov blízkych univerzite. V role Mateja Bela, ako sprievodca galavečerom, účinkoval známy slovenský herrec Juraj Sarvaš.

Orchester hral vo vestibule Auly Beliana a navodzoval tak slávnostnú atmosféru pre richádzajúcich hostí. Slávnosť ceremoniálu umocňoval páťosový charakter skladieb jadra repertoárového portfólia orchestra v dielach Andante festivo od Jeana Sibelia a Sinfonii od Jána Matejoviča.

Absolventský koncert

V magický dátum 12. 12. 2012 v nádhernom prostredí evanjelického chrámu Božieho v Banskej Bystrici svoje štúdium slávnostne ukončila orchestrálna hráčka Frederika Kováčiková, ktorej náš orchester hral pod jej dirigentským vedením spolu so speváckym zborom skladbu Christophera Tina – Baba yetu.

Lucijný koncert

13. 12. 2012 sa v priestoroch koncertnej sály Katedry hudobnej kultúry uskutočnil koncert s predvianočnou náladou, na ktorom sa predstavili všetky inštrumentálne telesá KHK. Koncert otvoril orchester, nasledoval Albertirenaissance Pop Ensemble, Salon orchester, PawlowskaJazz Band a Poprocková kapela.

Novoročný koncert

23. 1. 2013 o 17:00 sa konal tradičný novoročný koncert ako započínanie nového roka s hudbou Univerziténeho miešaného speváckeho zboru Mladosť v tzv. „modrom“ kostolíku – kostole sv. Michala archanjela na Fončorde v Banskej Bystrici. Tento rok bolo vďaka pozvaniu p. prof. Milana Pazúrika obohatené účasťou orchestra.

Tento tradičný koncert má svoje pevné miesto v hudobnej kultúre mesta Banská Bystrica každého roka a bolo nám ctou zúčastniť sa tohto milého podujatia.

Politikum cyrilo-metodskej misie

10. 4. 2013 zavítal do Univerzitetnej knižnice na pozvanie pracovníčok Politologickej a právnickej študovne p. Gréty Kazimírovej a Eriky Sanitrovej hosť Pavel Dvořák, ktorý urobil pútavú prednášku o politickom rozmere misie Konštantína a Metoda a zasadil tak ich pôsobenie na našom území do širších súvislostí.

Pracovníčky knižnice nás po skúsenostiach z predchádzajúcej spolupráce pri obdobnej prednáške Stanislava Mičeva oslovili s ponukou na hudobnú spoluprácu. Ako orchester oslovil svojimi tónmi účastníkov prednášky, tak členov orchestra oslovila prednáška pána Dvořáka.

XIV Univerzitný bál

31. 1. 2014 sa konal 14. Univerzitný Bál, o ktorého réžiu a dramaturgiu sa staral Martin Urban. O pestrý program sa postarali: Slovak Tango, Otto voce, BB Band Dixieland Jazz Band s Jožkom Karvašom, Univerzitný folklórny súbor Mladosť a náš orchester, ktorý vítal hostí vo foyeer hotelu Dixon a vítal výberom skladieb od baroka až po romantizmus všetkých hostí.

Celým večerom znel leitmotív témy piesne Puttin' on the Ritz, ktorý pre orchester pre túto príležitosť a pre orchester upravil Pavel Martinka.



Obr. č.12 Orchester na XIV Univerzitnom
bále vo foyer hotela Dixon

Zdroj: Archív UKO Mladosť, autor fotografie Róbert Bošela

Koncert v rámci medzinárodného sympózia Cantus Choralis Slovaca

22. 10. 2014 sa konal slávnostný koncert zborových telies v rámci medzinárodného sympózia o zborovom speve CantusChoralisSlovaca 2014. Ako jedno z reprezentačných telies UMB i Katedry hudobnej kultúry sa náš orchester zúčastnil tohto koncertu. (Pazúrik, 2014)

Novoročný koncert

20. 1. 2015 sa konal tradičný Novoročný koncert v kostole sv. Michala archanjela na Fončorde. Orchester opäť dostal pozvanie od p. prof. Milana Pazúrika zúčastniť sa tohto koncertu.

70 rokov mieru v Európe

31. 3. 2015, v období osláv 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny sa konala prednáška Stanislava Mičeva v Politologickej a právnickej študovni Univerzitnej knižnice UMB.

Náš orchester dostal pozvanie na toto podujatie, aby svojou hudbou vytvoril kultúrno-umelecký rámec tejto prednášky. Pre túto príležitosť sme našťudovali program:

Edward Elgar: Nimrod, IX. Časť z Variácií Enigma.

BoazAvni: Largo pre sláčiky.

Posledný menovaný je súčasný izraelský skladateľ, ktorého interpretovaná kompozícia aj svojím charakterom zapadala do všeobecného konceptu podujatia.

Univerzita Mestu – Mesto Univerzite

Jeseň roku 2015 sa niesla v duchu podujatí Univerzita mestu – mesto univerzite, ako výsledok dlhoročnej spolupráce samosprávy a našej alma mater. Námet podujatia vznikol z iniciatívy Slavomíry Očenášovej-Štrbovej, ktorá bola zároveň i dramaturgickou podujatia, réžiu zabezpečoval Martin Urban.

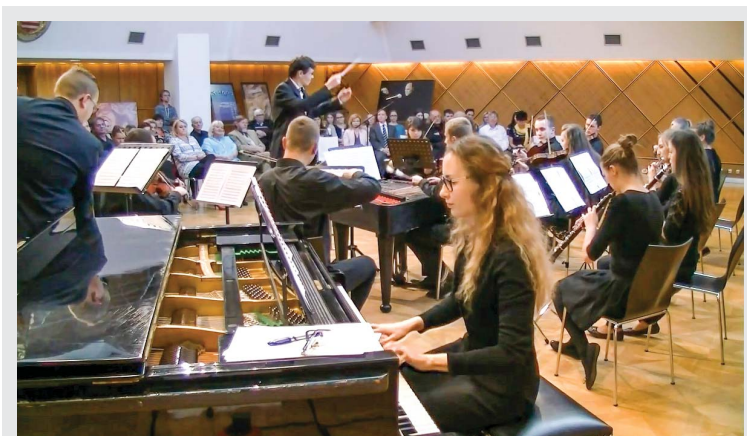
„Zámerom projektu je prezentovať Univerzitu Mateja Bela ako mestotvorný činiteľ, organickú súčasť mesta, podieľajúcu sa na jeho rozvoji, duchovnom povznesení a šírení jeho dobrého mena v slovenskom i zahraničnom priestore. Cieľom podujatí je poukázať na bohatosť intelektuálneho, vedeckého, umeleckého, športového a duchovného potenciálu zamestnancov a študentov UMB.“

zdroj: bulletin Univerzita Mestu Mesto Univerzite

Počas trvania semestra sa orchester zúčastnil týchto podujatí celkovo trikrát, pričom zakaždým sa odprezentoval premiérou. Tematické zameranie každého podujatia primälo vedenie

orchestra k dramaturgickej zmene a tvorby novej koncepcie programu. Tak sa začalo obdobie premiér UKO Mladosť.

Na prvom vystúpení v rámci podujatia v obnovenej premiére odznela Pastierska elégia Martina Čoreja, kompozícia na témy ľudových piesní z obce Krivany. Taktiež odznela úprava Pavla



Obr. č. 13 Obnovená premiéra Pastierskej elégie od Martina Čoreja v Cikkerovej sále historickej radnice mesta Banská Bystrica



Martinku na tému piesne zo Selenče – Oči, oči. Sólo spievala Leonóra Súdiová.

Druhé podujatie bolo venované profesorovi Belovi Felixovi a jeho hudobno-pedagogickému odkazu. Pre túto príležitosť Pavel Martinka skomponoval Cestu piesne – multižánrové variácie na tému ľudovej piesne Nik sa mi nepáči.

V predvečer Vianoc sa orchester poslucháčom predstavil premiérou skladby Pavla Martinku Vianočné impresie pre cimbal a sláčikový orchester.

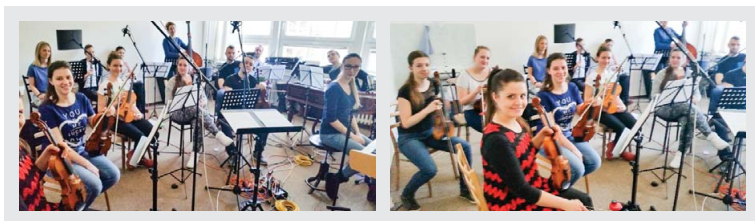
XIV Ples Pedagogickej fakulty UMB

Dňa 12. 2. 2016 sa uskutočnil Ples Pedagogickej fakulty v sále Gymnázia Andreja Sládkoviča, na ktorom sa zúčastnil aj náš orchester. Plesovú tanečnú zábavu sme otvorili valčíkom z baletu Spiaca krásavica P. I. Čajkovského a prvý tanec otvorili úradujúca Miss Slovensko – Lujza Straková a Matúš Druga. Okrem prvého tanca sme hosťom spríjemnili chvíle skladbami Porunacabeza Carlosa Gardela, Cestou piesne Pavla Martinku a v neposlednom rade si mohli hostia vychutnať okrem klasickej hudby aj tóny populárnej piesne Skyfall, ktorú so sprievodom orchestra spievala Silvia Martikánová.



Nahrávanie

Z iniciatívy Martina Urbana sa Pavel Martinka už dlhšie pohrával s myšlienkou nahráť CD nosič. Naplnenie tejto vízie sa začalo realizovať počas dvoch chladných februárových dní, ktoré boli naplnené ťažkou prácou v priestoroch našej skúšobne A208 v budove PdF. Nahrávky sú uchované v archíve UKO Mladosť, avšak dodnes neboli publikované vo forme CD.



Čaj o piatej

Mesto Banská Bystrica sa rozhodlo oživiť priestor mestského parku pri Ekonomickej fakulte UMB a spôsob, akým pritiahnúť ľudí do tohto priestoru bolo uvedenie podujatia Čaj o piatej, ktoré sa konávalo raz mesačne v priestore okolo centrálnej pozície altánku.



Orchester sa zúčastnil tohto podujatia 18.9.2016 so svojím novým repertoárom. Okrem štandardného formátu promenádneho koncertu si spomíname na spoluprácu so Slovak Tangom, ktoré tu taktiež účinkovalo. Záver programu sa niesol v znamení spoločných melódií oboch telies.

Deň otvorených dverí PF UMB

9.11.2016 sa na Pedagogickej fakulte UMB konal Deň otvorených dverí určených predovšetkým pre záujemcov o štúdium. Všetky telesá pôsobiace pri Katedre hudobnej kultúry sa ho zúčastnili na chodbe pri vstupe do hlavnej budovy. Orchester dirigovala LeonóraSúdiová.

Hotel Saffron, Bratislava

V utorok, 15. 11. 2016 sa orchester zúčastnil významného podujatia organizovaného UMB, ktoré sa konalo v hoteli Saffron, v Bratislave. V spolupráci s Univerzitným folklórnym súborom Mladosť bol pripravený a odprezentovaný plnohodnotný program, v ktorom si každý mohol nájsť „to svoje“.

Banskobystrické Vianoce

V réžii Martina Urbana sa 13. 12. 2016 konalo na námestí SNP v Banskej Bystrici podujatie venované predvianočnému času. V tento deň orchester premiéroval skladbu P. Martinku – Lucie, ktorú napísal ako scénickú hudbu na motívy ľudových Luciek, ktoré v tomto magickom čase čarovali.

Hoci prsty huslistov krehli aj napriek tomu, že boli zababúšané a vystúpenie bolo náročné najmä kvôli zime, podarilo sa nám dosiahnuť dobrý výkon a zahriali sme seba i poslucháčov okrem lahodného univerzitného vianočného punču i dobrou muzikou.



Adventný benefičný koncert

V predvianočnom čase často myslíme i na druhých a najmä núdznych. Tak sa Základná umelecká škola v Stožku rozhodla 18.12.2016 zrealizovať benefičný koncert, ktorého výťažok bol venovaný trom dievčatkám, ktoré tohto roku stratili mamičku. Hudba zušľachťuje človeka a dotýka sa sŕdc ľudí svojou hĺbkou. I náš orchester sa rozhodol podporiť dobrú vec a prispeli sme svojou hudbou k jej naplneniu.

Koncert sa konal v priestoroch kostola sv. rodiny v Stožku. Bol vystavaný z vystúpení žiakov a pedagógov ZUŠ, UKO Mladosť bol hosťom. Koncert vyvrcholil spoločným vystúpením všetkých inštrumentálnych telies, ktoré vystupovali v programe: ľudová hudba Javorinka z Pliešoviec, ľudová hudba Čardáš z Hrušova a UKO Mladosť, keď zahrali skladbu Michala Budinského, Daj Boh šťastia tejto zemi, a Vianočné impresie Pavla Martinku.

Artizmusica - Pestrosť slovenskej hudby

Banská Bystrica ako stredisko kultúry širšieho regiónu vytvára podmienky pre vznik viacerých kultúrnych inštitúcií a podujatí. Takým je i umelecký festival Artizmusica, ktorý vznikol



*Obr. č. 14 UKO Mladosť pred hudobnou produkciou
produkcii na schodisku Štátnej vedeckej knižnice*



*Obr. č. 15 UKO Mladosť v tóni a vôni líp na Nádvorí
Márie Terézie v Štátnej vedeckej knižnici*

z myšlienky jeho riaditeľa – Dominika Frčka pre rozvoj kultúry a možnosti prezentácie súčasných mladých interpretov. Tak sa festivalu zúčastnili interpreti zvučných mien ako Tibor Iván,

duo Anticomoderno, Rusín čendeš orchestra, violončelové duo Cello appassionato, či Matej Arendárik.

Vedenie festivalu oslovilo UKO Mladosť, ako mladé teleso pôsobiace na území mesta, aby prezentovalo svoju činnosť.

Tak vznikla myšlienka tvorby dramaturgickej koncepcie koncertu s výsostne slovenskou tvorbou a vznikol koncert s názvom Pestrosť slovenskej hudby. Orchester hral diela slovenských autorov od najstarších čias po 19. storočie. Prvýkrát odznela i Pieseň o zámku muránskeho Martina Bosniaka z r. 1549 (sólo spieval Jakub Strečanský) a výber šľachtických tancov z anonymných zbierok 17. až 19. storočia. Odznela i skladba Jána Matejoviča – Sinfonia a 3 a koncert uzavrelo Rondo pre sláčky Jána Levoslava Bellu. Orchestrálny ráz koncertu bol doplnený uvedením dvoch duet: Duetu č. 1 Antona Zimmermana v podaní Leonóry Súdiovej a Tatiany Vavrekovej, a svetová premiéra Jubilatiky od Pavla Martinku v podaní autora a Marianny Riapošovej.

Koncert sa konal pod voňavými korunami stáročných líp na nádvorí Márie Terézie Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, 12. 6. 2017.

Slovom koncert sprevádzala Slavomíra Očenášová-Štrbová.

Musica temporis antiqui

8. 9. 2017 sa konal otvárací koncert 360. Radvanského jarmoku s názvom Musicatemporisantiqui – hudba dávnych čias. Banská Bystrica sa už 360-ty krát stala dejiskom presláveného Radvanského jarmoku. Toto podujatie však už dávno presiahlo iba hospodársky rozmer a stalo sa významnou kultúrnou akciou mesta. (Martinka, 2017)

UKO Mladosť pre túto príležitosť naštudoval repertoár zo staršej slovenskej hudby a toto podujatie otvoril svojím koncertom na hlavnom pódiu, ktoré bolo umiestnené na námestí SNP.



Program koncertu bol spestrený tanečným vystúpením tanečnej skupiny Fringia z Bratislavy, ktorá sa zaoberá interpretáciou historických šľachtických tancov. Pre ich vystúpenie sme zahrli skladbu *Gathering of peascods* z r. 1651.

V programe „V premenách času“, ktorý bol slávnostným otváracím ceremoniálom, sme počas príchodu predstavenstva mesta hrali pompéznu *Rundu regis* z r. 1730. Počas ceremoniálu bol prítomný i potomok grófov Radvanských.

Orchester sa do tretice prezentoval vo večernom programe, kde pre choreografiu Martina Urbana na motívy bojových husárskych kusov, hajdúskeho tanca a šermu prezentovaných tanečníkmi UFS Mladost' hral Plač nad smrťou a Výcvik od Štefana Molotu.

Mvsica antiqva slovaciae

V r. 2017 si celý kresťanský svet pripomínal 500. výročie reformácie Martina Luthera. Orchester sa zúčastnil spôsobom jemu vlastným – koncertom, ktorý sa uskutočnil v Evanjelickom a. v. chráme Božom v Sliachi 26. 10. 2017. Pôvodne mal byť koncert uskutočnený v artikulárnom chráme v Hronseku, avšak pre nepriazeň počasia a nízke teploty bol koncert presunutý do nového kostola postaveného v Sliachi.

Orchester zahral skladby staršej slovenskej hudby, ktoré boli doplnené úpravami niekoľkých duchovných piesní. Orchester uviedol novodobú premiéru Prvého žalmu Jána Sylvána z r. 1571. Taktiež odzneli piesne: Smieť žiť pre Krista, Chvála Tebe, Bože a v závere koncertu evanjelická hymna z pera Martina Luthera Hrad pepevný.

„...dňa 26. 10. 2017 sa uskutočnil v evanjelickom kostole v Sliachi koncert Univerziténeho komorného orchestra Mladost' z B. Bystrice pri príležitosti 500. výročia Pamiatky reformácie MVSICA ANTIQVA SLOVACIAE pod dirigentským vedením P. Martinku.

Dovoľte mi, aby som sa aj touto cestou veľmi pekne poďakovala za vysoký umelecký zážitok. Koncert bol výnimočný svojím obsahom i prevedením. V našich dvoch kostoloch - artikulárnom kostole v Hronseku i v novom kostole v Sliachi máme často vystúpenia hudobného, či hudobno-slovného charakteru. Bolo pre nás potešením vypočuť si diela slovenskej tvorby, s ktorou sa často nestretávame. Myslím si, že v tomto smere sme histórii

veľa dlžní. Oceňujem originalitu myšlienky, entuziazmus dirigenta i študentov.

Prajem komornému telesu, dirigentovi, ako aj ďalším realizátorom veľa Božieho požehnania i podpory zo strany fakulty, aby kreatívnym prístupom vo svojej práci mohli umelecky obohatiť mnohých poslucháčov a tiež prispieť k šíreniu dobrého mena UMB B. Bystrica.

*Mgr. Jakušová Anna,
nám. farárka CZ ECAV Hronsek“*

zdroj: korešpondencia, archív UKO Mladosť



Mladosť Bystričanom, Trojkoncert

UMB každoročne organizuje podujatie Týždeň vedy. V rámci neho sa 7. 11. 2017 konal Trojkoncert všetkých reprezentačných umeleckých telies UMB: miešaného speváckeho zboru, univerzitného folklórneho súboru aj univerzitného komorného orchestra Mladosť. Tento formát spoločného vystúpenia všetkých telies sa konal prvýkrát v novodobej histórii.



*Obr. č. 16 UKO Mladosť na pódiu
Robotníckeho domu v Banskej Bystrici*

Univerzita Mestu – Mesto Univerzite - Vzdelanosťou k športu, športom k vzdelanosti

4. 12. 2017 sa konalo tradičné podujatie Univerzita mestu, mesto univerzite, ktoré bolo tentokrát venované univerzitnému hokejovému tímu, ktorý sa po úspešnej sezóne stal najlepším tímom na Slovensku. Toto stretnutie sme spríjmnili našou hudbou.

Novoročný koncert

17. 1. 2018 sa v kostole sv. Michala archanjela tradičný Novoročný koncert, ktorého sa zúčastnili všetky tri reprezentačné telesá Mladosť.

Nox et mvsica antiqva

Jedinečná dramaturgia UKO Mladost' zameraná na starú slovenskú hudbu priniesla i ponuku koncertu v nádherných priestoroch Slovenskej národnej galérie na Zvolenskom zámku. Po oslovení p. riaditeľky SNG vo Zvolene, Eriky Trnkovej, sme túto ponuku s radosťou prijali a poctivo pripravovali koncert Nox et mvsicaantiqva, ktorý sa konal 19. 5. 2018 o 20:00 v rámci podujatia Noc múzeí a galérií.



Obr. č. 17 UKO Mladost' v Kráľovskej sále Zvolenského zámku

Koncert sa konal netradične v jednej z miestností na 1. poschodí zámku, ktoré slúžia galerijným účelom a nie primárne ako koncertná sála (kaplnka alebo kráľovská sála). Bolo čťou nám hrať pod Caravaggiovým obrazom. (Martinka, 2018)

Musica antiqua slovaciae

V rámci podujatia Sviatok hudby organizovanom Hudobným átriom Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici sme odohrali koncert s naším repertoárom staršej slovenskej hudby. Tento posledný koncert akademického roku 2017/2018 sa konal 21. 6. 2018 na Nádvorí Márie Terézie Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici.



Deň otvorených dverí PF UMB

7. 11. 2018 sa konal Deň otvorených dverí, kde sa prezentovali všetky umelecké reprezentačné telesá pôsobiace pri Katedre hudobnej kultúry.

Musica Novantica

26. 11. 2018 sa konal výročný koncert UKO Mladosť. Priestorom, kde sa koncert konal, bola Cikkerova sieň historickej radnice mesta Banská Bystrica. Koncert sa konal v rámci tradičného podujatia Univerzita mestu-mestu univerzite a na vlastnej oslave výročia orchestra bol hlavným hosťom práve orchester. Okrem neho pozvanie prijali aj zakladateľ orchestra – Pavol Tužinský a divákovi sa prihovoril aj Martin Urban, ako osobnosti, ktoré významným spôsobom zasiahli do fungovania



orchestra. Slovom sprevádzala a rozhovory viedla Slavomíra Očenášová-Štrbová.

Dramaturgia koncertu bola rozčlenená do 2 celkov. Prvým bola musicaantiqua – stará hudba, kde odzneli skladby nášho kmeňového repertoáru pozostávajúce z diel a rekonštrukcií piesní a šľachtických tancov z územia Slovenska od 16. do 18. storočia. Druhý celok bola musicianova – nová hudba, ktorú predstavovali skladby Pavla Martinku inšpirované folklórom, detským svetom rozprávky i spiritualitou, kde v spolupráci so spevákami z KHK v premiére odznela Ave Maria pre zbor a orchester. (Kurbatova, 2018)

V rámci dramaturgického predelu v rozhovore so Slávkou Očenášovou vystúpil okrem dirigenta i Pavol Tužinský, Martin Urban a Leonóra Súdiová ako koncertmajsterka a zástupkyňa študentov – členov orchestra.

Mikulášsky koncert

Po úspechu z výročného koncertu sme absolvovali i Mikulášsky koncert, ktorý sa konal 6. 12. 2018 o 19:00 v kostole sv. Mikuláša v Sliači – Hájnikoch. Pán farár Dominik Markoš nás vrelo prijal, s každým členom sa chvíľku porozprával. Bezprostredne po koncerte ocenil uvedenie Prvého žalmu Jána Sylvána z r. 1571. Ôsmimi storočiami modlitieb nasýtený priestor krásneho kostola sme mali tú česť naplniť našou hudbou.

„Šírte túto hudbu ďalej, život je krásny, ale s hudbou určite krajší a Boh nám ju preto dal“

o. Dominik

zdroj: Kronika UKO Mladosť

Srdce na dlani

Dvanásť ročník slávnostného odovzdávania ocenení výnimočných dobrovoľníkov a dobrovoľníčiek. Snahou Centra dobrovoľníctva je vyzdvihnúť a oceniť ľudí, ktorých dobrovoľná práca je výnimočná, vysoko prospešná a ktorí sú inšpiratívnym príkladom aj pre ostatných. Oceňovanie dobrovoľníkov a dobrovoľníčok je aktivitou, ktorá smeruje k zvýšeniu statusu dobrovoľníctva v očiach verejnosti, jeho prestíže, ale aj k samotnému rozvoju dobrovoľníckych aktivít. (Brozmanová-Gregorová, 2018)

V rámci tohto podujatia, ktoré sa konalo 7. 12. 2018, vystúpil UKO Mladosť.

Adventný koncert Univerzitného komorného orchestra Mladosť

16. 12. 2018 sa konal Adventný koncert, ktorý organizovala obec Zvolenská Slatina a Miestny odbor Matice slovenskej vo Zvolenskej Slatine. Koncert sa konal v kinosále kultúrneho domu vo Zvolenskej Slatine.



Vianočný večierok

21. 12. 2018 sme hrali na Vianočnom večierku pre zamestnancov rektorátu UMB. Za naše umenie sme dostali krásne darčeky ako pamiatku nielen na tento deň, ale pre študentov, i po ukončení štúdia.

Novoročný koncert

16.1.2019 sa v kostole sv. Michala archanjela na Fončorde konal tradičný Novoročný koncert, ktorého hlavným interpretom bol Miešaný spevácky zbor Mladosť, ďalšími interpretmi boli: spevácka skupina UFS Mladosť a UKO Mladosť. Hostom koncertu bolo vokálne zoskupenie Elegance. Ako sólisti vystúpili Kristína Šebianová, Patrícia Gregušová, slovom sprevádzala Dana Holomančinová.

Deň otvorených dverí

13. 2. 2019 sa na všetkých fakultách UMB konal deň otvorených dverí, ktorého sa na našej domovskej fakulte zúčastnili všetky reprezentačné telesá.

Oslavy Dňa učiteľov v Národnom dome

28. 3. 2019 Pedagogická fakulta organizovala tradičné stretnutie pri príležitosti oslavy Dňa učiteľov, popri ktorom si v tento rok pripomenula 65. výročie vzniku Pedagogickej fakulty a 70. výročie vysokoškolského vzdelávania v Banskej Bystrici. Ako kultúrny program zaznela hudba v podaní všetkých univerzitných reprezentačných telies Mladosť.

Orchester sa prihovril poslucháčom hudbou skladateľov, ktorí boli súčasníkmi Jána Amosa Komenského, pri ktorého výročí si tento sviatok pripomínáme.

Pri tejto príležitosti orchester odpremiéroval skladbu Pulchritudo skomponovanú P. Martinkom na tému tancov z Uhrovej zbierky piesní a tancov z r. 1730.

Divertimento musicale – strieborné ocenenie

V piatok, 5. 4. sa Koncertná sála Základnej umeleckej školy J. Cikkeru v Banskej Bystrici za prítomnosti odbornej poroty rozoznala tónmi v priateľskom zápelení komornej hudby amatérskych telies. Ide o pravidelnú súťažnú prehliadku v komornej hudbe Banskobystrického kraja. Súťaže sa zúčastnilo Kontrabasové trio z Konzervatória J.L. Bellu z Banskej Bystrice, Komorné sexteto z Konzervatória J.L. Bellu, ThePercuology ensemble z Konzervatória J.L.Bellu a Univerzitný komorný orchester Mladosť z Pedagogickej fakulty UMB. Orchester so ctou získal umiestnenie v striebornom pásme. Porota ocenila dramaturgický tvar súťažného bloku s dielami staršej slovenskej hudby 18. storočia, ktoré sa stali ťažiskom repertoárového portfólia orchestra. Zároveň predseda poroty doc. Mgr. art. Pavol Tužinský, ArtD., vyzdvihol prínos orchestra v oblasti interpretácie staršej slovenskej hudby, ktorej sa v súčasnosti venujú iba 2 profesionálne telesá na Slovensku.

Slávnostné otvorenie akademického roka

17. 9. 2019 sa konalo Slávnostné otvorenie akademického roka 2019/2020 Univerzity Mateja Bela spojenom so slávnostným otvorením Konfuciovho inštitútu na UMB. Orchester sa predstavil tromi slávnostnými skladbami, pričom posledná z nich – Patientia bola venovaná pamiatke osobností, ktoré sa zaslúžili o vzrast UMB a v poslednom kalendárnom roku nás opustili do večnosti.



Noc výskumníkov

27. 9. 2019 sa orchester so svojou hudbou zúčastnil pravidelného podujatia – Noci výskumníkov, ktoré sa každoročne koná v priestoroch Europashopping center Banská Bystrica.

Adventný koncert

13. 12. 2019 sa konal adventný koncert v evanjelickom a. v. chráme Božom vo Zvolenskej Slatine. Koncert bol súčasťou kultúrneho cyklu Advent vo Zvolenskej Slatine, ktorý tvorilo 7 podujatí v trvaní od 1. 12 do 24. 12.

„Naším priateľom z Univerzitného komorného orchestra Mladosť z Banskej Bystrice ďakujeme za vzácne a pozvňajúce chvíle s hudbou, ktorá prináša svetlo a pokoj do uponáhľaných dní.

*Členovia CZ ECAV Zvolenská Slatina Advent,
piatok 13. decembra 2019“*

Zdroj: Kronika UKO Mladosť

Univerzita Mestu – Mesto Univerzite, Vianočné stretnutie

17. 12. 2019 sa konalo tradičné podujatie UMMU, ktoré bolo venované Vianočnému stretnutiu rektora s bývalými vysokoškolskými učiteľmi Univerzity Mateja Bela. Kultúrny program zabezpečil UKO Mladosť s dirigentom Pavlom Martinkom a UMSZ Mladosť s dirigentom Milanom Pazúrikom.

18. 12. 2019 Vianočný večierok zamestnancov rektorátu UMB

„V mene všetkých zamestnancov Rektorátu Univerzity Mateja Bela ďakujem Univerzitému komornému orchestru Mladosť za krásny umelecký program na vianočnom stretnutí zamestnancov rektorátu 18. 12. 2019 a rovnako v mene úprimne dojatých bývalých učiteľov našej univerzity za nezabudnuteľný umelecký program na podujatí Univerzita Mestu Mesto Univerzite venovanom práve našim bývalým kolegom.

*Srdečne ďakujeme.
Vladimír Hiadlovský“*

Zdroj: Kronika UKO Mladosť

Novoročný koncert

15.1.2020 o 17:30 sa v kostole sv. Michala archanjela na Fončorde konal tradičný Novoročný koncert, ktorého intepretmi boli Miešaný spevácky zbor Mladosť, Spevule, orchester Mladosť, Zborhus a v pozícii sólistov vystúpili Karol Kašík, Ivana Agóčová, Kristína Šebianová, korepetítorkami boli Patrícia Gregušová a Elena Štefaničiaková. Slovom sprevádzala Karin Hanusková.

Deň otvorených dverí

11. 2. 2020 sa na Pedagogickej fakulte UMB konal deň otvorených dverí, kde sa potenciálni uchádzači o štúdium mohli zúčastniť debát o študijných programoch, prijímacích pohovoroch a stretnúť so študentstvom na každej katedre PF UMB, zároveň mohli nahliadnuť i na prebiehajúce prednášky. Čas strávený na fakulte návštevníkom spríjemnili hudobné vystúpenia univerzitných telies Mladosť.

INTERLUDIUM SILENTIUM

Po nástupe a šírení pandémie COVID a spustení opatrení proti šíreniu ochorenia bola činnosť orchestra pozastavená formou osobných stretnutí a kolektívneho muzicírovania. Vedenie stálo pred množstvom problémov. Kvôli pozastaveniu osobných stykov sa nezrealizovalo niekoľko vopred dohodnutých vystúpení. Orchester už bol konštituovaný ako vyučovací predmet, bolo teda potrebné zo strany študentov vykazať činnosť. Vďaka technologickému pokroku bolo možné distribuovať party skladieb jednotlivým študentom a kontrolovať ich nacvičenie individuálne. Toto však predstavuje len jednu časť práce hráča v orchestri. Počas tohto obdobia absentovala súhra, ako hlavná zložka napĺňania tohto (na najnižšej úrovni) predmetu a predovšetkým umeleckého telesa.

To sa nám podarilo meniť v čase, keď sa blížili druhé Vianoce v domácom uzatvorení. Už v predchádzajúcom období orchester posielal hudobné prania, ktoré pozostávali z tých najlepších živých nahrávok alebo nahrávok z r. 2016. Preto aj v tomto prípade sme našli spojenie medzi 2 generáciami orchestra pri tvorbe vianočného prania pre rok 2021. Rozhodli sme sa nahráť Vianočné impresie, pričom ako podklad sme použili nahrávku z r. 2016. Podľa nástrojového obsadenia Pavel Martinka upravil skladbu pre aktuálny orchestrálny inštrumentár a v spolupráci s Vladimírom Moškom sa podaril vytvoriť plnohodnotný

vianočný hudobný pozdrav dostupný na: https://www.youtube.com/watch?v=VHmNar7Err0&ab_channel=UMBvBB

Ecce Musica

Po ukončení protipandemických opatrení začal orchester okamžite pracovať na tom aby sa opäť „dostal do formy“. 2 roky izolácie sa podpísali nielen na interpretačných schopnostiach hráčov, ale i na ich schopnosti komunikovať, reagovať a zdieľať neverbálne informácie tak potrebné k spoločnej hudobnej produkcii. Toto úsilie sa však podarilo naplniť i prostredníctvom motivácie k nášmu koncertu v Banskej Bystrici a k pripravovanému zájazdu orchestra do Macedónskeho Ochridu.

Tak odmenou za naše úsilie bol zrealizovaný koncert s názvom *Ecce Musica*, ktorý sa konal 8. 6. 2022 o 18:00 v Cikkerovej sieni historickej radnice mesta Banská Bystrica. Koncert bol zložený z diel slovenskej hudby v podaní orchestra a z 2 sólových čísel výnimočných študentov Katedry hudobnej kultúry. (Martinka, 2022)

Koncert otvorila skladba *Ecce Musica* (Improvizácie a varácie na ECCE), ktorá bola netradične uvedená hráčmi rozmiestnenými okolo poslucháčov, popri stenách sály. Tak sa poslucháči stali stredom hudby, ktorá ich obklopovala. Názov skladby determinoval i základný použitý materiál tónov e,c,c,e v ľubovoľných oktávach, podľa možností jednotlivých nástrojov. Názov skladby korešpondoval i s citátom Piláta Pontského: *Ecce Homo*. Duchovný odkaz bol ďalej rozvíjaný i v interpretácii skladby M. A. Charpentiera: *Prelúdiu* z *Te Deum*. Nasledovala *Patientia* z pera Pavla Martinku a premiéra úpravy Banskobystrického pochodu od Antonia Julia Hiraya z r. 1798. Program pokračoval skladbami P. Martinku z *Levočskej zbierky hudobní*, *Uhrovej zbierky piesní a tancov* a *zbierky Anny Szirmay-Keczerevej: Courante, K sobášu nôta, Sinfoniaadventi*. Nasledovalo vystúpenie Lucie Balážovej (flauta) a Jaroslava Bohunčáka (klavír), ktorí zahrali *Serenádu* Franza Schuberta. Pokračoval

orchester so skladbou Jeana Sibelia: *Andante festivo*. V ďalšom čísle zahrala na klavíri Elena Štefaničiová *Paris in winter* od Y. Kuramota. Záverečný blok uzatváral orchester so skladbami B. Avniho: *Largo*, P. Martinku: *Parafráza 3'44''* a úpravou hymnickej piesne *Hojže, Bože!* Od V. Figušá – *Bystrého*.



Dramaturgia koncertu bola upravená s ohľadom na spoločenskú situáciu i neľahké rozpoloženie členov katedry i jej študentov, ktorí po dvoch rokoch neistoty vedeli, že katedra zaniká, opúšťajú ju a rozlietajú sa do sveta...

Vedúca Katedry hudobnej kultúry, Mariana Kološtová, na záver koncertu všetkým poďakovala, poblahoželala a popriala úspešnú reprezentáciu katedry, fakulty, univerzity, mesta i Slovenska na turné v Macedónsku.

*Ako keď stromy rastú vedľa seba,
vo výške zlievajú sa koruny,
tak z ruky umelcovej rastie hora,
keď udrie na struny.
Nedajte zhasnúť tomu plameňu,
neumdlievajte, husle,
vy nástrojmi ste, čo na sluch kladieme si...*

Ján Smrek: Akord

zo zápisu v Kronike UKO Mladosť, ktorého autorkou je Dagmar Strmeňová

Kostoski festival

V dňoch 26. 8. až 30. 8. 2022 sa UKO Mladosť zúčastnil medzinárodného hudobného festivalu Kostoski v Macedónskom Ochride. (Martinka, 2022) Bezprostredne pred odchodom sa konalo sústredenie na oživenie repertoáru a prípravu na zahraničný zájazd. Cestovali sme autobusom spoločnosťou Lalikbus. Zažili sme náročnú cestu a spoza okna sledovali zmenu krajiny i kultúry. Po príchode nás privítal riaditeľ festivalu DjokoKostoski, ktorý nás čakal na ubytovaní. Bývali sme na brehu Ochridského jazera s výhľadom na hory na opačnej strane, ktorá už patrila Albánsku. Hneď v prvý večer dirigent so šoférmi šiel nájsť miesto koncertu, ktoré sa nachádzalo v amfiteátri DolniSaraj v historickom centre Ochridu. Hneď nasledujúci večer nás čakala hudobná produkcia a nakoľko nebolo možné sa dostať autobusom priamo na miesto koncertu, museli sme všetky nástroje i stojany niesť krížom cez celé historické jadro mesta.

Mali sme tú česť otvoriť celovečerný koncert našou hudbou. Koncert sme otvorili Prelúdiom z chválospevu Te Deum M.A. Charpentiera. Ostatný repertoár tvorili diela slovacikálnej hudby (Patientia, Sinfoniaadventi, K sobášu nôta, Courrante a Banskobystrický pochod). Koncert sa pretiahol do neskorých nočných hodín a opäť sme absolvovali cestu cez historické centrum mesta s nástrojmi a stojanmi. Tú sme si spríjemnili, podobne ako ostatní účastníci, spevom národných piesní.

Počas zájazdu sme mali možnosť navštíviť i najstarší Chrám Svätej Múdrosti v Ochride, Chrám Jána Kazateľa a Kláštor sv. Nauma na brehoch Ochridského jazera, kde je Naum i pochovaný.

Okrem nás sa festivalu zúčastnili hudobné telesá z Chorvátska: Mosor, PuhačkiorkestarRabdoa, Desiničkemažoretkinje, Udrugapjevačaizvornihpjesama sveta Jana, KulturnoUmjetičko društvo Šandrovac a Poľska: Chór Kamerton – Portamento. Náš orchester bol prvým hudobným telesom tohto typu, ktoré sa tohto festivalu počas jeho 10-ročného trvania.



Obr. č. 18 Členovia UKO Mladost' pred sochou sv. Klimenta Ochridského



Obr. č. 19 Členovia UKO Mladosť pred chrámom v kláštore sv. Nauma,

Akademická slávnosť

20. 9. 2022 o 10:00 sa konala Akademická slávnosť pri príležitosti otvorenia 30. akademického roka našej Alma mater. Orchestru sa dostalo tej pocty, že mohol byť účastný svojím umením na tejto slávnosti.

Nadchádzajúci akademický rok bol plný výziev a hľadania riešení, ktoré sa všetkým pracovníkom novovzniknutého Centra umenia a kultúry úspešne darilo hľadať, nachádzať a naplňať. Podarilo sa zachrániť existenciu umeleckých súborov a ich konštitúciu ako predmetov napriek zániku Katedry hudobnej kultúry. Personálne sme taktiež dokázali obsadiť všetky telesá v počte zodpovedajúcom aktuálnym podmienkam a strate kmeňových členov z bývalého odboru zabezpečovaného KHK.



Vianočný deň na PF UMB

13. 12. 2022 sa na Pedagogickej fakulte UMB konal Vianočný deň, do realizácie ktorého boli zapojené všetky katedry. Pri tejto príležitosti nemohli chýbať ani reprezentačné telesá Mladosť.

Novoročný koncert

Ďalšou z aktivít, ktorú sa podarilo zachovať, resp. znovuoobnoviť po období pandémie, je Novoročný koncert, ktorý sa opäť tradične konal v kostole sv. Michala archanjela na Fončorde, 11. 1. 2023. Dramaturgia koncertu bola koncipovaná opäť zo všetkých 3 umeleckých telies v blokoch: Musicainstrumentalis, Musicarusticalis a Musicavocalis. Záver koncertu sa niesol v súznení orchestra a zboru v MusiceNativitatis, keď odznela skladba Dominiky Mirgovej v úprave Petra Bibzu a Pavla Martinku, Šťastné a veselé.

Orchester v rámci koncertu odpremiéroval skladbu P. Martinku Oratio Neosoliensis

Noc múzeí a galérií

13. 5. 2023 sa konal Koncert v rámci podujatia Noc múzeí a galérií, ktorého sa na oslovenie pracovníka Literárneho a hudobného múzea v Banskej Bystrici, Petra Filína, zúčastnil komorný orchester i spevácky zbor Mladosť. Koncert sa konal vo večerných hodinách na Nádvorí Márie Terézie Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici.

Na koncerte orchester odpremiéroval skladbu P. Martinku: Promenáda na témy zo Zbierky Anny Szirmay-Keczerovej.

ZOZNAM NAŠTUDOVANÝCH DIEL

ADELLE – EPWORTH, Paul: Skyfall

ANONYM, arr. MARTINKA, P.: Adestefideles

ANONYM, arr. MARTINKA, P.: Gathering of peascods

AVNI, Boaz: Largo forstrings

BACH, Johann Sebastian: Air

BEETHOVEN, Ludwig van: 2. Časť Allegretto, 7. symfónia

BELLA, Ján Levoslav: Rondo pre sláčikové nástroje

BERLIN, Irvin, arr. MARTINKA, Pavel: Puttin´ontheRitz

BOSNIAK, Martin, arr. MARTINKA, Pavel.: Píseň o zámku muránském

ČAJKOVSKIJ, PjotrIjič, arr. MARTINKA, Pavel: Valčík z baletu Spiaca krásavica

ČOREJ, Martin.: Pastierska elégia – *obnovená premiéra*

ELGAR, E.: Nimrod (Variácie Enigma, op.36, 9. časť). Elgar: Nimrod

ES343 arr. MARTINKA, P.: Chvála Tebe, Bože

FIGUŠ-BYSTRÝ, Viliam, arr. MARTINKA, Pavel: Hojže, Bože!

GARDEL, Carlos, arr. MARTINKA, Pavel: Porunacabeza

GRUBER, Franz, arr. MARTINKA, Pavel: Tichá noc

HAYDN, Joseph: Andante zo Symfónie C-dur Prekvapenie

HAYDN, Joseph: Klavírny koncert D-dur

HÄNDEL, Georg Fridrich: Largo z opery Xerxes

HÄNDEL, Georg Fridrich: Príchod kráľovnej zo Sáby

HIRAY, Anton, Július. Arr. MARTINKA, Pavel: Banskobystrický pochod

CHARPENTIER, MarcAntoine: Te Deum, Prelude

CHOPIN, Fryderyk: Preludium

JENKINS, Karl:Palladio

JENKINSON, Ezra: Elvedance

LUTHER, Martin, arr. MARTINKA, Pavel: Hrad prepevný

MARTINKA, Pavel :Chorea Hungarica (podľa levočského Pestrého zborníka) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Ave Maria (pre zbor SATTBB a komorný orchester) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Cesta piesne (variácie na slovenskú ľudovú pieseň) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Courrante z Levočskej zbierky hudobní - premiéra

MARTINKA, Pavel: Ecce musica - premiéra

MARTINKA, Pavel: Hungaricus 16 (podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Intrada (podľa levočského Pestrého zborníka) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Jubilatika - premiéra

MARTINKA, Pavel: K sobášu nôta (podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Kráľovský bál - premiéra

MARTINKA, Pavel: Láska na Uhrovci (Podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Lucie - premiéra

MARTINKA, Pavel: Oči, oči (úprava slovenskej ľudovej piesne zo Selenče) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Olach tanz (podľa Vietorisovej tabulatúry) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Oratio Neosoliensis - premiéra

MARTINKA, Pavel: Parafráza 3'44'' - premiéra

MARTINKA, Pavel: Patientia (podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) – premiéra

MARTINKA, Pavel: Princezná - premiéra

MARTINKA, Pavel: Promenáda (podľa Zbierky Anny Szirmay-Keczerovej) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Pulchritudo (podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Rundaregis (podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Saltus Hungarici (podľa Uhrovskej zbierky piesní a tancov z r. 1730) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Sinfonia adventi (podľa Zbierky Anny Szirmay-Keczerovej) - premiéra

MARTINKA, Pavel: Vianočné Impresie - premiéra

MASSENET, Jules: Meditácia z opery Thais

MATEJOVIČ, Ján, arr. MARTINKA, P.: Sinfonia (a 3)

McCARTNEY, Paul, arr. MARTINKA, P.: Yesterday

MIRGOVÁ, Dominika, arr. BIBZA, Peter – MARTINKA, Pavel: Šťastné a veselé

MOLOTA, Štefan: Plač nad smrťou

MOLOTA, Štefan: Výcvik

MUSORGSKIJ, Modest Petrovič: Promenáda I z cyklu Obrázky z výstavy

PACHELBEL, Johann: Canon in D

PALESTRINA, Giovanni Pierluigi, da: Magnificat

PIESNE SIONSKÉ, č. 232, arr. MARTINKA, Pavel: Smieť žiť pre Krista

PURCELL, Henry: suita Abdelazer

SIBELIUS, Jean: Andante Festivo

SPEER, Daniel Georg, arr. MARTINKA, P.: Uhorské tance 7,18,19,20, Hudobný turecký Eulenspiegel

SUCHOŇ, Eugen: Keď sa vlci zišli

SYLVÁN, Ján, arr. MARTINKA, P.: Pieseň na prvý žalm – novodobá premiéra

TIN, Christopher: Baba yetu

VIVALDI, Antonio, arr. MARTINKA, Pavel: Largo z koncertu L'Inverno (Zima) z Cyklu Štyri ročné obdobia

VIVALDI, Antonio: Allegro z koncertu L'estate (Leto) z cyklu Štyri ročné obdobia

PÄTNÁSTICH ROKOV KRÁSA

*Pätnástich rokov krása porozvitá,
v prstencoch hladkých zlato zvlnené,
ružové čelo, v lícach rumene,
úsmev, ním v duši hviezdne nebo svitá.
a cnosť, čo s krásou rovný pôvab skytá,
krk ako sneh a mlieko v ramene,
pod ňadrami už srdce plamenné,
v pozemskej panej božská krása skrytá,
tak mocný zrak, že v deň noc premieňa,
pár sladkých rúk, čo skrýva bremená,
zvierajúce môj život v každej chvíli,
a slasťný spev a sladké šepkanie,
tu úsmevom, tu slzou pretkané –
tie kúzla mi môj rozum očarili.*

Pierre de Ronsard

ZÁVER

V predloženej publikácii sme uviedli príbeh orchestra za uplynulých 15 rokov. Východiskom práce boli pramene k danému obdobiu, i k obdobiu predchádzajúcemu, ktoré mapujú inštrumentálnu hru v akademickom prostredí Banskej Bystrice až do 60. rokov 20. Storočia. Táto časť si vyžadovala predovšetkým analýzu dostupných prameňov a metaliteratúry uloženej v archíve Centra umenia a kultúry Pedagogickej fakulty UMB.

Hlavná časť práce sa však sústreďí na obdobie posledných 15 rokov, kedy orchester nepretržite a kontinuálne pôsobí v akademickom prostredí Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Priblížili sme slovom i priloženým obrazovým materiálom jeho činnosť, počiatky jeho formácie i transformáciu v priebehu času. Nemohli sme obísť ani osobnosť jeho prvého dirigenta – Pavla Tužinského, ktorý sa významným spôsobom zaslúžil o jeho existenciu. Okrem neho sa v publikácii nachádza skromný výpočet viacerých osobností, ktoré sa svojím pôsobením zaslúžili o chod orchestra po umeleckej i organizačnej stránke.

Orchester, ako reprezentačné teleso UMB nesie v sebe okrem umeleckého i vedecký a edukačný rozmer o to viac, že pôsobí pri Pedagogickej fakulte univerzity. V dialektickej jednote vedeckej činnosti, umeleckej a pedagogickej interpretácie orchester ponúka svojou činnosťou platformu pre záujemcov o muzikovanie a taktiež svojím jedinečným repertoárom ponúka obecnstvu okrem umeleckého zážitku i zážitok z poznávania „tichej“ hudobnej minulosti Slovenska.

Repertoár orchestra prešiel viacerými vývojovými štádiami od štandardnej orchestrálnej a komornej literatúry európskej proveniencie až po ojedinelú koncepciu zameriavania sa predovšetkým na diela slovenskej hudby, ktorú si vedenie stanovilo v r. 2015. Orchester interpretuje diela slovenskej proveniencie anonymnej i autorskej produkcie od 16. storočia po súčasnosť.

Jadro repertoáru tvoria šľachtické tance 17. a 18. storočia, no i diela slovenských skladateľov (Ján Matejovič).

Repertoárové portfólio orchestra pozostáva zo 4 celkov: staršia slovenská hudba, hudba inšpirovaná folklórom, duchovná hudba a autorská hudobná produkcia Pavla Martinku. Za posledných 15 rokov orchester naštudoval 67 skladieb, z ktorých 24 bolo uvedených vo svetovej premiére. To sa udialo počas 58 zdokumentovaných hudobných produkcií a pričínilo sa o to 97 evidovaných členov.

V súčasnosti orchester pripravuje výročný koncert, kde odznie výber skladieb z predchádzajúceho obdobia i skladby nové – inšpirované minulosťou s hodnotovým odkazom pre budúcnosť. Veríme, že nielen pre budúcnosť orchestra.



RESUMÉ

The University Chamber Orchestra Mladost' (The Youth) is a representative artistic ensemble of the Matej Bel University in Banská Bystrica, which has been working continuously for the past 15 years at the MBU Faculty of Education. In addition to the chamber orchestra, the representative ensembles of MBU are the University Choir M and the University Folklore Ensemble Mladost'.

All three ensembles are covered by the activities of the employees of the Center of Art and Culture at FoE MBU. The Center for Art and Culture (CAC) was created by the merger of the Department of Music Culture and the Department of Art Culture. Its mission is to create conditions for the development of culture and art at the Faculty of Education in Banská Bystrica. The professional activity of the center develops in three basic levels - pedagogical, scientific and artistic.

CAC participates in the professional training of future teachers of primary and pre-primary education in the field of music education and art education. It supports and develops the artistic and musical creativity of students not only in the practical artistic direction, but also in the direction of meaningful use and its application in the educational reality of the school.

In the field of music, the center follows the activities of the Department of Music Culture and actively organizes important international scientific and artistic events Cantus Choralis Slovaca – an international symposium on choral singing, and Akademická Banská Bystrica – an international competition festival of university choirs.

In the submitted publication, we presented the story of the orchestra over the past 15 years. The starting point of the work were the sources for the given period, as well as for the previous period, which map the instrumental playing in the academic environment of Banská Bystrica until the 60's of the 20th

century. This part primarily required the analysis of available sources and meta-literature stored in the archive of the Center of Art and Culture of the Faculty of Education of the MBU.

However, the main part of the work focuses on the period of the last 15 years, when the orchestra continuously and continuously works in the academic environment of the Matej Bel University in Banská Bystrica. In words and with attached visual material, we have described its activity, the beginnings of its formation and its transformation over time. We could not avoid the personality of its first conductor - Pavol Tužinský, who contributed significantly to its existence. In addition to him, the publication contains a modest list of several personalities who have contributed to the running of the orchestra from an artistic and organizational point of view. Present conductor is Pavel Martinka.

The orchestra, as a representative ensemble of MBU, carries in itself, in addition to the artistic, scientific and educational dimension, all the more so because it operates at the Faculty of Education of the university. In the dialectic unity of scientific activity, artistic and pedagogical interpretation, the orchestra offers a platform for those interested in music-making, and with its unique repertoire, it also offers the audience, in addition to an artistic experience, the experience of learning about the „silent“ musical past of Slovakia.

The orchestra's repertoire has gone through several stages of development, from standard orchestral and chamber literature of European provenance to the unique concept of focusing primarily on works of Slovak music, which the management set in 2015. The orchestra interprets works of Slovak provenance, anonymous and authors' compositions since the 16th century to the present day. The core of the repertoire consists of aristocratic dances of the 17th and 18th century, as well as works by Slovak composers.

The repertoire portfolio of the orchestra consists of 4 parts: older Slovak music, music inspired by folklore, spiritual music and original musical production by Pavel Martinka. Over the past 15 years, the orchestra has performed 67 compositions, 24 of which were presented in the world premiere. This happened during 58 evidenced music productions and 97 registered members contributed to it.

Currently, the orchestra is preparing an annual concert, where a selection of compositions from the previous period and new compositions will be performed - inspired by the past with a valuable message for the future. We believe that not only for the future of the orchestra.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ANONYM: Pestrý zborník. Bratislava : Hudobné centrum, 2005. ISBN 80-88884-62-4

ARCHÍV KATEDRY HUDOBNEJ KULTÚRY

ARISTOTELES. Poetika. Martin : Thetis, 2009. ISBN 978-80-970115-3-6

ARISTOTELES: Politika IN Poetika. Martin : Thetis. 2009. ISBN 978-80-970115-3-6

BÁLENT, B. Piesne Jána Sylvána. Martin : Matica Slovenská, 1957. 189 s.

BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. Srdce na dlani 2018. Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

ČERVENÁ, Ľ. Hudobná kultúra v Banskej Bystrici v rokoch 1945 – 2000. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, 2008. 2. Vyd. ISBN 978-80-8083-646-7

ELSCHEK, O.: Hudobná veda súčasnosti. Systematika, teória, vývin. Bratislava, Veda 1984. 388s.

ENCYKLOPÉDIA OSOBNOSTÍ ČESKEJ A SLOVENSKEJ REPUBLIKY. X. 2022. London : British Publishing House LTD, 2022. ISBN 978-1-912100-22-4

FERENCI, I. – HULKOVÁ, M. Tabulatura Vietorissaeculi XVII. Bratislava : Opus, 1986.

FREMAL, K. eds. 1954- 1979 pamätnica pedagogickej fakulty Banská Bystrica. Martin : Osveta, 1979

FREMAL, K. eds. Pamätnica vysokého školstva v Banskej Bystrici 1954-1994. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 1994. 186 s.

FRIC, M. eds. 20 rokov pedagogickej fakulty v Banskej Bystrici 1954-1974. Martin : Osveta, 1975.

HOLUBEC, J. – PRCHAL, J. – REITEREROVÁ, V.: Nebojme se klasičky. Praha : Bärenreiter Praha, 2017. ISBN 979-0-2601-0403-7 71s.

HUDEC, K. Hudba v Banskej Bystrici do XIX. storočia. Liptovský svätý Mikuláš, 1941. 213s.

HUDEC, K. Vývin hudobnej kultúry na Slovensku. Bratislava : Slovenská akadémia vied a umení, 1949. 127 s.

JAKUBÍK, H. Slavomíra Očenášová Štrbová. Personálna bibliografia. Banská Bystrica : Verejná knižnica Mikuláša Kováča, 2023. ISBN 978-80-88783-68-8 (brož.)

KOLOŠTOVÁ, M. a kol. 2018. Alexander Melicher a Vladimír Gajdoš. Osobnosti slovenskej hudobnej pedagogiky. Banská Bystrica : Belianum, 2018. ISBN 978-80-557-1461-5

KRESÁNEK, J. eds. Melodiarium AnnaeSzirmay-Keczer. Bratislava : Opus, 1983.

KRONIKA, rukopis, archív UKO Mladosť

KURBATOVA, N. MusicaNovantica. In. Spravodajca UMB 4/2018. roč. 24. č. 4. s. 32-33. ISSN 1339-6749 Dostupné na internete: <https://anyflip.com/lpix/cdqk/>

LENGOVÁ, J. Sv. Cecília, patrónka hudby a hudobníkov. In Adoramus Te 1/2002, roč. 8 č. 1. ISSN 1335-3292

LIETAVA, J. (eds.) 10 rokov vysokoškolského učiteľského štúdia v Banskej Bystrici 1954-1964. Banská Bystrica : Stredoslovenské vydavateľstvo, 1966.

MARTINKA, P. 10 rokov Univerzitného komorného orchestra Mladosť. In *Ars et educatio V. : CD-zborník vedeckých príspevkov. S. 34-38. - Ružomberok : Verbum - vydavateľstvo KU, 2019. ISSN*

MARTINKA, P. Ave Maria pre miešaný zbor a komorný orchester. In *Aura musica : časopis pro sborovou tvorbu, hudební pedagogiku a hudební teorii : příspěvky zo 14. ročníka mezinárodného sympoziá Cantuschoralis, Ústí nad Labem, 14.-16.10.2019. Č. 12 (2020), s. 133-139. - Ústí nad Labem : Univerzita Jana Evangelistu Purkyně v Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2020*

MARTINKA, P. Dvanásť v stopách siedmich. In *Spravodajca UMB, 03/2022. Roč. 28 s. 15. ISSN 1339-6749 dostupné na: <https://anyflip.com/lpix/hsvt/>*

MARTINKA, P. Mladosť na 360. Radvanskom jarmoku. *Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, roč. 23, číslo 3 október 2017*

MARTINKA, P. Noc múzeí i hudby. *Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, roč. 24. číslo 2, jún 2018.*

MARTULIAK, P. a kol. *Dvadsaťročná Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Banská Bystrica : Trian, 2012. ISBN 978-80-89371-13-6 241 s.*

MISTRÍK, E.: *Estetický slovník. 2., prepracované vyd. Bratislava – Album, 2013-2023. ISBN 978-80-971533-4-2. Dostupné na: www.estetickyslovník.sk*

MUNTÁG, E. (eds.) *Uhrovská zbierka piesní a tancov z roku 1730. Martin : Matica slovenská, 1974.*

OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA 2019-2020 In. *Spravodajca UMB 3/2019. Roč 25. S. 6-8 ISSN 1339-6749 dostupné na: <https://anyflip.com/lpix/yveo/>*

PAZÚRIK, M. (eds): CantusChoralisSlovaca 2012. Zborník materiálov z x. medzinárodného sympózia o zborovom speve v Banskej Bystrici. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta v Banskej Bystrici, 2013. ISBN 978-80-557-0504-0

SOURIAU, É.: Encyklopedie estetiky. Praha : Victoria publishing, 1994. ISBN 80-8560518X, 939 s.

STRIEBORNÁ MLADOSŤ. In Spravodajca UMB 2/2019. Roč. 25. S. 50. ISSN 1339-6749 dostupné na: <https://anyflip.com/lpix/nhdx/>

UNIVERZITA MATEJA BELA. TRADÍCIE A PERSPEKTÍVY, 1999. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 1999. ISBN 80-8055-248-7, 208s.

UNIVERZITA MESTU MESTO UNIVERZITE. Bulletin k cyklu podujatí. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2015.

UNIVERZITA MESTU, MESTO UNIVERZITE. MusicaNovantica. Koncert pri 10 výročí vzniku telesa. USB, záznam z podujatia 26.11.2018, Cikkerova sieň, historická radnica mesta Banská Bystrica, Archív UKO Mladosť

VIŠŇOVSKÝ, Ľ. eds. 50 rokov vysokoškolského učiteľského vzdelávania v Banskej Bystrici a Pedagogická fakulta. Banská Bystrica : Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-8055-950-3, 94 s.

ZAGIBA, F. Dejiny slovenskej hudby od najstarších čias až do reformácie. Bratislava : Slovenská akadémia vied a umení, 1943. 137 s.

Internetové zdroje:

<http://www.pdf.umb.sk>

<http://www.pdf.umb.sk/latedry/centrum-umenia-a-kultury/>

<http://www.pdf.umb.sk/v-com-sme-vynimocni/umelecke-subory/>

<http://www.technik.stuba.sk/orchester/>

<http://www.umb.sk>

<https://fmu.aku.sk/sk/umelecke-telesa/camerata-novisoliensis>

<https://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/khu/us/koca/>

<https://www.vsmu.sk/htf/orchester-vsmu/>

UNIVERZITNÝ KOMORNÝ ORCHESTER MLADOST'

15 rokov hudobného života, 2008 – 2023

Autor Pavel Martinka

Recenzenti Martin Urban
Vladimír Moško

Formát A5

Rozsah 118 strán, 3,59 AH

Vydavateľ Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici

Tlač: DMC, s.r.o. Nové Zámky

Rok 2024

ISBN 978-80-557-2087-6